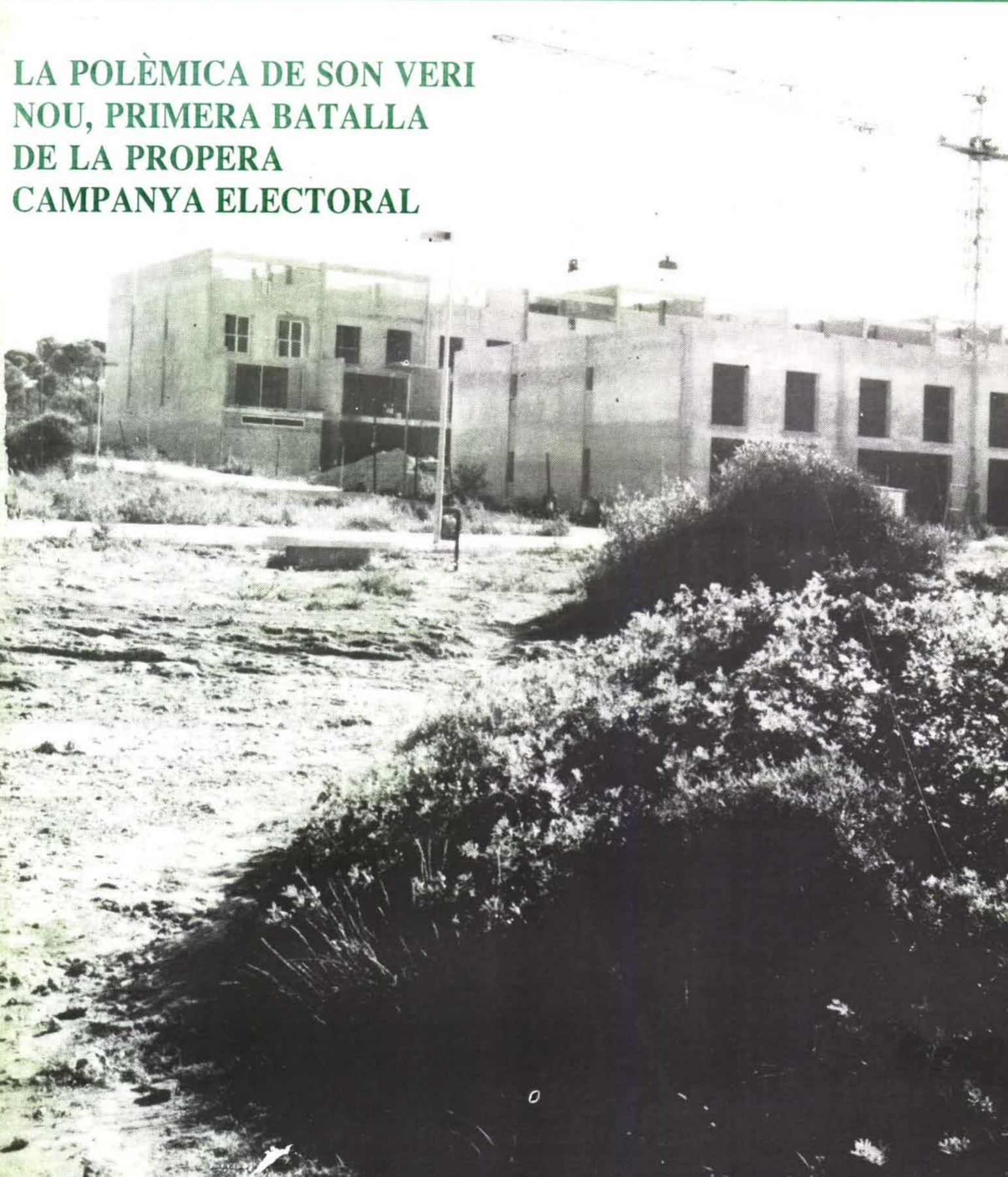

LLUCMAJOR

de pinte en ample

Novembre 1990 - N.º 106 - 100 Ptes.

LA POLÈMICA DE SON VERI
NOU, PRIMERA BATALLA
DE LA PROPERA
CAMPANYA ELECTORAL

JOIERIA
PLATERIA

OBJECTES DE REGAL

RELOTGERIA
REPARACIONS

SA FONT

(SOM DE CONFIANÇA)

C/. Font, 5 (Llucmajor)

Tel. 66 14 17

T&M

Software

Programes

Comptabilitat

Facturació

Stocks

Tallers

Programació

a mida

Compatible XT des de 99.000 pts

AT-12 20 Mb des de 181.900 pts

386-SX 20 Mb des de 239.000 pts

OFERTA

Programes de facturació
i comptabilitat

Ordinador AT 20 Mb

Impresora Panasonic

Tot per 400.000 pts.

C. Major 171 Llucmajor Tel. 66.17.15

Revista mensual
Dep. Leg. PM-350-1.981
Any IX

EDITA:
Obra Cultural Balear de
Llucmajor

INFORMACIÓ I
PUBLICITAT:
C/ Bisbe Taixaquet, 105
(Llucmajor)

DIRIGEIX:
Catalina Font

COL·LABOREN:

Joana Artigues
Ignasi Barceló
Miquel Barceló
Miquel Bezares
Francina Capellà
Miquel Cardell
Sebastià Cardell
Joan Clar
Joan Contesti
Bartomeu Font
Joana Font
Damià Fullana
Antoni Garau
Catalina Garau
Joan B. Garau
Maties Garcías
Miquel Janer
Coloma Julià
Antoni Llopart
Margarida Martín
Miquel Mascaró
Margarida Mut
Maties Mut
Miquel Mut
Guillem Oliver
Jaume Oliver
Margarida Palou
Andrea Puig
Nanda Ramon
Sebastià Rubí
Jaume Salvà
Josep Sacarès
Miquel Sbert
Tomeu Sbert
Catalina Serra
Jerònia Socias
Joan Socias
Gabriel Thomàs
Arnau Tomàs
Jeroni Tomàs
Pere F. Torrens
Antoni Vadell
Francesc Verderra

SECCIÓ ESPORTIVA:

Coordinador:
Joan Quintana

Col·laboren:

Joan Jaume
Jaume Manresa

FOTOGRAFIES:

M. Clar
Fotos Fermín
C. Julià
Mut Fotos
Antoni Monserrat
Antoni Oliver

IMPRIMEIX:

Informacions Llevant S.A.

El pensament de la
Revista s'expressa només
a través de l'Editorial.

Una dècada per a una decisió

La decisió anunciada pels responsables de Gesa, d'arxivar el projecte de S'Estalella fins l'any 2.000, obre un llarg parèntesi de treva.

Una dècada l'inici de la qual coincideix amb el fet que persones o ciutadans en general comencin a pensar en la conveniència d'una reflexió col·lectiva, i en veu alta, sobre el present i el futur de Mallorca en tot allò referit al medi natural i l'ordenació del territori.

Un poc de temps, doncs, per a la reflexió. «No podem considerar —com diu el Col·legi d'Arquitectes— al menys per ara, una nova central energètica com una necessitat inevitable, sinó simplement com a una proposta de la companyia subministradora fruit d'un resultat numèric a una situació de desenvolupament continuïsta». És el moment del debat definitiu sobre el model de creixement que volem per a les Illes i la decisió no es pot arxivar, com el projecte de S'Estalella, perquè Gesa, inevitablement i com ja ha fet en una ocasió, desempolsarà un altre cop la iniciativa, esgrimint arguments i

amenaces.

Aquesta reflexió col·lectiva, expressada en múltiples al·legacions, també ha conseguit que el Govern Balear —obligat per quedar-se en minoria— retirés el Pla de Ports Esportius. Decisió que deixa en punt mort l'ampliació del Club Nàutic de S'Estanyol i la construcció d'una nova instal·lació a la costa de la urbanització de Son Verí Nou, ara a l'espiral de la polèmica. De moment, ha arribat i s'ha produït un indult per a aquestes dues zones de la costa llucmajorera.

Però mentrestant es produeix un tímid avanç proteccionista respecte als projectes de gran impacte, el nostre Consistori, tan puntillós en allò que és relatiu a S'Estalella, no posa cap trava i dóna llum verda a les obres per a la dotació de serveis a Son Antelm, autorització que suposa la primera passa per a la realització del balneari i camp de golf. En aquesta ocasió es mantén un «interès social» i es continua urbanitzant en una Mallorca que ja queda petita, un error global les conseqüències del qual seran nefastes.

Plenari de l'Ajuntament

El Grup Popular va abandonar abans del final

Arnau Tomàs

El Plenari celebrat per l'Ajuntament de Lluçmajor, va transcórrer en un clima de tensió, suscitat per les mocions que presentava el Grup Popular, una d'elles reprovant la gestió del President de la Comissió d'Urbanisme, Tomàs Garcias, expectació que va augmentar a causa de l'aparició per tota la ciutat d'uns pamflets anònims en els quals es vessaven tota classe d'acusacions contra Tomàs Garcias. Tot això va contribuir que la sala de sessions resultàs insuficient per mor del nombros públic assistent.

«LA CARA NETA I LA RESTA TAMBÉ»

Abans de començar la sessió plenària, el batle va fer saber que, des d'avui es compliria exactament el reglament sobre el torn de temps d'intervencions. Sota aquesta premissa també es va haver de sotmetre Joan Miquel quan va llegir les dues mocions del seu grup, i si bé només una s'anunciava reprovatòria cap al regidor d'Urbanisme, pràcticament ho eren totes dues, perquè tant les peticions que va fer sobre l'anul·lació de l'acord del passat dia 15 de juliol per no haver rebut la documentació exigida i valor catastral dels terrenys annexes al Camp Municipal d'Esports, totes eren de clar signe urbanístic.

Joan Miquel va començar molt malament la seva intervenció quan a oratòria, perquè es va fer un veritable embull amb la lectura de la moció, quan va voler traduir-la del castellà al català, provocant la hilaritat del públic. Va ser més pràctic quan va deixar de banda la lectura i va exposar les innumerables faltes i deficiències urbanístiques que, se-

gons l'opinió del seu grup, comet l'Ajuntament a causa de la gestió del seu regidor responsable.

Va dir que la majoria de les obres començades i no acabades, són subvencionades per la Comunitat Autònoma, que ofereixen tot tipus de deficiències, i que l'Ajuntament de Lluçmajor, juntament amb el de Calvià, és qui registra majors infraccions urbanístiques, acabant amb la urbanització de Son Verí Nou, de les greus infraccions del qual n'és culpable el regidor reprovat, el qual, quan era el moment no es va interessar a vigilar les anomalies i construccions il·legals. Després d'enumerar totes les obres mal realitzades, les inacabades i les que es pogueren fer però no es projectaren, tant a Lluçmajor com a S'Arenal i a S'Estanyol, va acabar dient que menys fardar de construccions i més eficàcia, perquè «les persones han de dur la cara neta i la resta també».

En les intervencions dels altres portaveus polítics, Rabasco va manifestar que les mocions reprovatòries contenen les mateixes denúncies que ell ja va presentar fa temps. Maties Garcias, del PSM, va recordar que el seu partit es va oposar a la Urbanització de Son Verí Nou, que va ser aprovada per un batle del PP, i que si hi ha hagut infraccions, que es corregeixin, però això no és suficient per reprovar el responsable. Miquel Clar, regidor per UM, va afegir que fins que no es cometin infraccions més greus, no considerava censurable l'actuació de T. Garcias.

Finalment, el propi regidor d'Urbanisme, va presentar, un per un tots els documents, que amb data anterior a les denúncies del PP, expedientaven als propietaris i constructors de les vivendes de la Urba-

nització de Son Verí Nou, les quals es troben paralitzades. Va manifestar també «que tots els projectes i obres són aquí, en aquest Ajuntament, unes acabades i d'altres no, però allò que no es pot refutar és la quantitat i magnitud d'aquestes».

EL GRUP POPULAR ABANDONA

Un cop acabat el debat de les mocions, el batle va fer saber que la reprovació d'un regidor no es contempla al Reglament, i que només ell pot llevar un càrrec a un regidor, per la qual cosa la votació només tendria caràcter orientatiu. Davant aquest advertiment, els components del Grup Popular visiblement molestos, varen optar per abandonar la sala de sessions abans del final del Plenari.

La resta d'assumptes aprovats, i d'entre els més importants, figuren l'aprovació de crèdits extraordinaris i suplementos de crèdits per a la recaptació de majors ingressos, d'una quantia de 48 milions de ptes. amb l'oposició del Grup Popular, per considerar que aquests milions es destinen a despeses i no a inversions com hauria de ser.

Increment del preu del servei de recollida de fems a Cala Pi i a S'Estanyol, aprovació de l'increment del sou als funcionaris i membres de la corporació, en una quantia del 7 %. I adjudicar la subhasta, amb prèvia admissió de licitadors, del dret de superfícies del solar de S'Arenal, amb la protesta del regidor Rabasco per considerar que només es va presentar un licitador per manca de temps.

L'Escola d'Adults celebra la setmana de l'Alfabetització

L'any 1990 ha estat declarat per l'Assemblea General de les Nacions Unides l'Any Internacional de l'Alfabetització per tal de combatre l'analfabetisme que afecta 810 milions de persones a tot el món.

Aquesta important mancança humana, social i cultural, afecta també una part no gens menyspreable de la població de les Balears, malgrat l'elevat desenvolupament econòmic que globalment caracteritza les nostres illes.

A Llucmajor mateix també hi ha un important nombre de persones que, disortadament, estan afectades

per grues problemes i deficiències pel que fa al domini satisfactori de la lectura i l'escriptura. Aquesta mancança no només afecta persones d'edat, sinó que també s'estén entre capes de població relativament joves que, per raos diverses, no han pogut arribar a una educació completa. Aquest fet s'agreuja des del moment que l'analfabetisme en la llengua pròpia és molt més freqüent entre la població adulta de les Illes Balears.

Per fer un cop d'alerta sobre aquestes qüestions entre la població local, l'Escola d'Adults ha programat la Setmana de l'Alfabetització,

que s'ha desenvolupat entre el 5 i el 9 de novembre. Durant aquestes jornades s'han realitzat diversos actes a través dels quals s'ha fet arribar a la població la necessària consciència sobre l'analfabetisme. Aquests actes han consistit en sortides al carrer, als mercats i als cafès amb plafons i materials informatius. També hi ha hagut contactes amb les associacions de la Tercera Edat de S'Arenal i Llucmajor i la projecció de diverses pel·lícules al·lusives al tema.

Maties Garcias

Els pous de Ca N'Aulet

(Redacció).- Fa devers uns mesos, arrel d'un plenari municipal on es va aprovar la perforació de dos pous a la finca coneguda com a Ca N'Aulet, va néixer la polèmica referent a si era car o no el pressupost que s'havia realitzat al respecte.

Per poder aclarir què passava, ens hem dirigit als serveis tècnics de l'Ajuntament perquè ens informassin sobre l'esmentat pressupost. La col·laboració per part d'aquests serveis ha estat encomiable.

Les dades que ens han oferit han estat aquestes:

La perforació per percussió d'un forat de 0'450 mts. a 14.016 pts./m més l'entubat de 6 mm. a 9'49 m. dona un cost total per a perforació que és de 5.752.633 ptes. per a cada un dels forats.

A més dels 11.505.266 de perforació s'ha d'incloure 4.678.982 ptes. de les instal·lacions que són necessàries per al funcionament dels aqüífers. De les despeses esmentades hem pres nota de les partides més significatives:

- Tuberia de tub de tub galvanitzat.....1.126.111 ptes.
- Bomba d'extracció d'aigua 47 cavalls.....931.938 ptes.
- Quatre elèctric de la instal·lació.....207.588 ptes.
- Caseta per al quadre..... 282.612 ptes.
- Camió grua per a la instal·lació.....140.000 ptes.
- Perns d'acer

inoxidable.....181.000 ptes.
-320 mts. cable aïllant per a bombes submergides.....486.348 ptes.

Hi ha altres despeses de menor quantia que, per manca d'espai no enumerarem i que amb les anteriors fan la quantitat abans esmentada en el concepte d'instal·lacions.

Si tenim en compte que a l'any 1986 la perforació del pou de Son Monjo II, un pou de 0'500 m. de diàmetre es va fer a 26.943 ptes./m., quantitat superior a l'actual (23.507 ptes. (m) i no hi va haver reclamacions, ens estranya que amb aquest n'hi hagi.

Al mateix temps creim necessari recordar que això és un pressupost estimat que es pot fer a la baixa, essent el lliure mercat del moment qui marcarà el preu mínim possible.

La Palmera

Historiador Terrasa, 37
Teléfono 66 04 69
LLUCMAJOR (Mallorca)

**FOTO ESTUDI
REPORTATGES
FOTOGRAFIA INDUSTRIAL
I PUBLICITÀRIA**

C/. d'Es Vall, 21 - Tel. 66 00 29

Cicle de conferències d'Asmill

L'Associació per a la integració del minusvàlid ha organitzat un cicle de conferències el mes de novembre, tots els dimarts a les 20 h. als baixos de la Rectoria (Plaça de Santa Catalina Thomàs, 1).

Els temes de les conferències són els següents:

Dia 6:

-Relacions humanes i socials de la persona discapacitada, a

càrrec d'Aurora Bonet, psicòloga de la Coordinadora de Minusvàlids.

Dia 13:

-Problemàtica de les persones minusvàlides dins el món laboral, a càrrec d'Edita Navarro, directora d'INTRESS i Regina Burguera, assistenta social d'ASPACE de Barcelona.

Dia 20:

-Paràlisi cerebral, a càrrec de Camer Massip, psicòloga d'ASPACE de Barcelona i Sebastià Manresa, metge d'ASPACE de Mallorca.

Dia 27:

-Nins fronterers (Boderline) a càrrec de M. Victòria Secall, psicòloga.

Mostra de Teatre amb participació dels tres grups locals

Al llarg de tres divendres consecutius tindrà lloc la Mostra de Teatre de Lluçmajor amb la participació de les tres agrupacions teatrals existents ara en el municipi. Aquesta Mostra es desenvoluparà a partir del darrer divendres del mes de novembre i durant els dos primers de desembre, sempre a las 9 del vespre i en el Teatre Recreatiu.

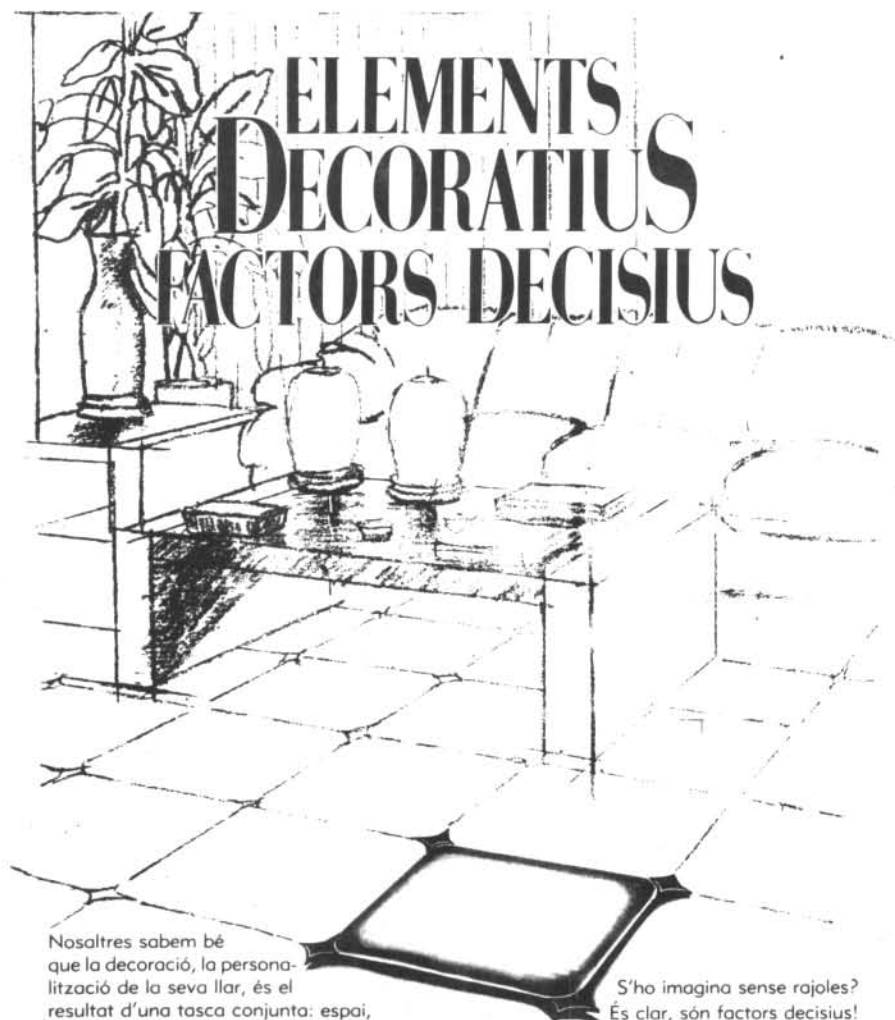
La primera actuació serà el 30 de novembre a càrrec de l'Agrupació de Sant Bonaventura amb l'obra «Pobres casats» de Lluís Segura.

El 7 de desembre, el grup Picadís posarà en escena «Ara plouen figures» de Joan Mas. Per últim, el 14 de desembre, l'Agrupació Artística representarà «El tio de l'Havana» de Josep Tous i Maroto.

Aquesta Mostra, igual que les actuacions que han realitzat aquests grups durant les festes de s'Arenal i s'Estanyol i les Fires, formen part del conveni firmat amb l'Ajuntament de Lluçmajor. En aquestes dates també es presentarà un fulletó divulgatiu de la tasca teatral d'aquests grups.

M.G.

ELEMENTS DECORATIUS FACTORS DECISIUS

Nosaltres sabem bé que la decoració, la personalització de la seva llar, és el resultat d'una tasca conjunta: espai, mitjans, formes i productes diversos. Elements decoratius que donen forma i vida exclusiva al seu entorn familiar.

S'ho imagina sense rajoles?

És clar, són factors decisius!

Completi la seva decoració a PREFAMA.

PREFAMA

NOTA DE LA REDACCIÓ

A la nostra publicació del mes passat sortia una nota sobre la distinció honorífica al Sr. Damià Verger, i en aquesta nota hi havia un error involuntari: el nom del qui rebia la distinció honorífica no era Damià Verger i Garau, sinó Damià Verger i Cerdà.

• PALMA DE MALLORCA

Exposició
Avinguda Lluís Companys, 84 - Tel. 75 54 45 - 75 16 33

Magatzem

Palmer San Cristóbal, Gran Via Arenal - Tel. 29 40 04

Palmer San Cristóbal, C. 4 de Novembre, 11 - Tel. 20 66 66

C. de Nou, C. Sagrada, s/n - Tel. 27 01 61

• LLUCMAJOR

Olot, Fabra i Exposició

Batle Pere Riera, 29 - Tel. 96 01 50 - 96 01 54

• S'ARENAL

Magatzem i Exposició

Conselleries, 228 - Tel. 36 22 38

• CALA D'OR

Magatzem i Exposició

C. de Calonge, C. de D'O, s/n - 150

Tel. 65 62 10 - 65 62 28

• PORTAFERRIS

Fabra i Magatzem

C. de Camps, s/n 5400 - Tel. 64 71 25

S'Arenal

Assemblea general a l'associació de la III Edat

Tomeu Sbert

NOTÍCIES BREUS

Devers 300 socis dels 460 amb què compta l'Associació de la III Edat de S'Arenal (Carrer Vicaria), varen assistir a l'Assemblea General convocada per tal d'elegir nou president. Assistència presidencial del batle de Llucmajor, Joan Montserrat juntament amb el primer Tinent de Batle, T. Garcies i el president de la Federació de la III Edat, el montuïrer Rafel Socies.

Una única candidatura va ser presentada a la presidència, s'havia fet sota el lema «Por la ruta de Gregorio», amb una clara al·lusió a Gori Daureo Fulgueira, dinàmic president que va morir el passat mes de juliol.

Rubén Fermín Risso Cal és el nou president, el qual ocupava anteriorment el càrrec de tesorero. Risso Cal va nèixer a l'Uruguai, és descendent d'espanyols de les Illes Canàries i porta deu anys vivint a S'Arenal.

La resta de socis que juntament amb Risso Cal formen la nova junta directiva per espai de 4 anys són Catalina Vicens, Francesc Carvajal, Pere Coll, Joan Valls, Angel López, Julio Valera, Manuel Valenzuela, Bartomeu Adrover i Ferran Sousa. Es va fer nomenament de sòcia d'honor a Miquela Vidal Vicens, viuda de G. Daureo.

També, aprofitant aquest acte, el regidor T. Garcies va anunciar que d'aquí a pocs mesos començaran les obres d'allò que serà el nou local social per als padrins i padrines de la nostra zona. I amb els parlaments de costum va acabar una assemblea marcada pel record, però impregnada de noves il·lusions i de nous projectes.

-Un arenaler, Pere Canals, és el principal cap visible entre les persones escollides per donar solució al greu problema financer de la central lletera Agama. Una difícil papereta per a l'hoteler-ramader Canals.

-Devers 200 camioners varen celebrar a les instal·lacions d'«Aquacity» la «I Trobada de Camioners de Balears», amb concursos, exhibicions i un dinar de germanor.

-Es varen complir 23 anys des de que «Sa Nostra» va obrir una oficina a S'Arenal, a la cantonada entre els carrers Cannes i Milà. Joan Ferrer va ser el primer delegat.

-Dia 30 d'octubre varen quedar tancats la majoria d'establiments hotelers de tota la zona turística des de Son Verí a Can Pastilla. Algunes pluges varen accelerar un poc el final d'una temporada turística irregular, dolenta durant els primers mesos però bastant millor en els d'agost i setembre.

-En S. Barceló, de «Bacomo» ens ha informat que en el terme llucmajorer es celebrarà el «I Gran Campionat de Mallorca» de paracaidisme, encara que no està ben decidit la data i el lloc. No obstant això, es preveu, de moment que podria celebrar-se devers el mes d'abril a l'explanada d'«Aquacity». El pressupost contempla alguns milions de ptes, i devers 30 participants de tota Espanya.

-Tenim un nou equip de petanca. El seu nom és C.P. Bar Cabrera i els jugadors, aquests: M. Villalba, R. López, R. Crespi, A. Brocal, J. Moriana, Josep A. Hernández, J. Fornés, R. Morales, P. Martínez, J. Parri, J. Mira, LL. Caballero, B. Moll i G. Mora. La directiva. President: M. Villalba i directius: F. Moll, R. Crespi, J. Fornés, Josep A. Hernández, G. Mora i B. Moll.

-Recordau aquell grup de frares franciscans anomenat «Los 4 de Asís», que, hàbits posats, irrompen en el món de la cançó. Va ser una gran novetat. Ara, un dels components, Adolfo de Villarroya, ha replegat tota la història dels «4 de Asís» i es vol publicar un llibre. El conseller Alfons Salgado del CIM va rebre una comissió per tal efecte.

-M. González Pando, arenaler, ex-regidor del Consistori llucmajorer i que actualment té alguns càrrecs internacionals dins l'esport de la motonaútica va ser espectador d'excepció en l'accident del pilot Stéfano Casiraghi, a Mònaco.

-Les obres que l'Ajuntament de Llucmajor realitza al recinte municipal d'esports, tribuna coberta, i venda per a l'encarregat del recinte i local de bar, s'acabaran la pròxima primavera si no sorgeixen aturades per part dels picapedrers.

-El tema de permisos d'obres a alguns edificis de la Urbanització de Son Verí Nou, és calent. Les mesures preses per tal d'aturar possibles irregularitats de construcció, estan a l'ordre del dia. Algunes han estat paralitzades per ordres superiors de l'autoritat pertinent.

-El possible canvi d'ubicació del mercat del dijous a S'Arenal ha portat una gran moguda entre els venedors, fent-se preguntes sobre l'esmentat futur. Mentrestant, l'assumptu encara és verd però el que és cert és que l'actual responsable o coordinador d'aquest mercat, Joaquin García Vidal, ha dit que ho deixa, per motius de salut.

**La llengua
feina
de tots**

El PP abandona el ple abans de votar la seva moció contra Tomàs Garcias

**L'estricta aplicació del reglament per part del batle va acabar amb els regidors populars fora de la sala.*

El grup Poupular va abandonar la sala dels plenis abans de procedir a la votació de la moció de reprovació presentada contra el responsable municipal d'urbanisme, Tomàs Garcias. Aquesta sortida dels regidors del PP va propiciar la paradògica situació que només emeteren el vot els que estaven en contra de la proposta popular -PSOE, PSM i UM- i per això es va oposar la gestió del titular d'urbanisme.

Els dotze primers punts de l'ordre del dia quedaren a un segon pla, a l'espera dels dos darrers, corresponents a les mocions presentades pel grup popular. La primera sobre l'adquisició d'uns terrenys veïnats del Camp Municipal d'Esports per tal de poder ampliar el recinte; la segona pretenia la reprovació del titular d'urbanisme.

Una intervenció del batle, Joan Montserrat, anunciant l'aplicació del reglament de règim intern de la corporació i, més concretament, l'articular que regulava les intervencions en els debats, seria decisiu per a l'inesperat desenvolupament de la sessió plenària.

La primera moció va quedar liquidada ràpidament, va passar a la corresponent comissió informativa

per al seu estudi.

El portaveu popular, Joan Miquel, va intervenir llargament, va criticar la pràctica totalitat de la gestió municipal, des de l'òptica urbanística. Respecte al tema de Son Veri Nou, el regidor del PP va afirmar que el seu grup no havia denunciat ningú sinó que simplement s'havia limitat a un escrit al batle, on es comunicava la pressumta existència d'irregularitats urbanístiques.

Joaquín Rabasco va enumerar tota una sèrie de crítiques, denúncies anteriorment pel regidor independent, quan demanava, en més d'una ocasió, la dimissió del batle.

El regidor del PSM, Maties Garcias va intentar de centrar el debat en el tema de Son Veri Nou i va defensar la línia mantenguda sempre en els seus temes referent a les urbanitzacions i al final va demanar un poc d'atenció a la disciplina urbanística. Mentrestant Miquel Clar (UM) va rebutjar les crítiques populars i va anunciar el seu vot en contra de la moció.

El responsable d'Urbanisme limitava la rèplica a les denúncies de la urbanització de Son Veri Nou. Tomàs Garcias es referia a l'existèn-

cia de setze irregularitats, amb el corresponent decret de paralització de les obres i tretze d'aquestes actuacions eren anteriors a les denúncies del grup popular.

En quant a les paraules de Joan Miquel, quan afirmava que el PP no havia denunciat ningú, Tomàs Garcias es va limitar a llegir els titulars de les informacions aparegudes als mitjans de comunicació. També va reconèixer que a partir d'aquestes denúncies s'havia intensificat la vigilància a Son Veri Nou.

En aquest ambient de disconfort dels populars el batle va anunciar que la figura de la moció de reprovació no es contempla en el reglament orgànic de la corporació i que en cas de produir-se, no tendria cap efecte pràctic. No obstant això, en Tomàs Garcias va demanar que es fes la votació.

L'afirmació de Joan Montserrat va suposar el dispar de sortida perquè els membres del grup popular abandonassin la sala. Seguidament es va realitzar la votació amb els escons populars buits. PSOE, UM i PSM votaren en contra de la moció, mentres que J. Rabasca no va emetre cap vot.

Francesc Verdera

Propostes del PSM sobre el control urbanístic

En el debat del darrer ple municipal, arran de la proposta de reprovació del regidor d'Urbanisme, el PSM va centrar la discussió en uns punts que creim que és interessant que puguin arribar a tots aquells qui no pogueren assistir a la reunió plenària del mes d'octubre.

1- En primer lloc, deixarem clar que aquest debat havia de servir més per clarificar postures sobre la línia urbanística municipal que no per entrar en discussions de desqualificació que poguessin caure en un debat electoralista abans d'hora i sense conclusions profitoses.

2- En conseqüència i a manera d'introducció, aclarirem quina ha estat reiteradament, la postura del PSM respecte dels temes urbanístics que s'han discutit. Així constatarem la coincidència, en algunes ocasions, amb la totalitat dels altres grups polítics, com ha estat el cas unànime de s'Estalella i també férem referència a les discrepàncies que hem tingut amb els altres partits, inclòs el PSOE, amb el qual no compartim, per exemple, el suport que donen juntament amb el PP, UM i, a mitges, ASI, al camp de golf i al complex de Son Antem. Per això recordarem el nostre vot en contra a la seva declaració d'interès social que permetia edificar-lo en zona rústica durant el ple del març de 1988 i, da-

rrerament, la dotació de serveis aprovada durant el mes de setembre per la Comissió de Govern amb el nostre únic vot en contra. També varen sortir a la discussió els casos de Capocorb Nou, els ports esportius de s'Estanyol i Son Verí i es Llobets.

3- Quant a la moció presentada pel PP sobre les obres il·legals de Son Verí, felicitarem el grup conservador pel seu interès respecte a la legalitat i el control urbanístic; també varem assenyalar que els responsables primers de la infracció eren els promotors i els tècnics que els assessoren. En el decurs del debat varem dir dues coses que resumeixen la nostra postura: a) El PSM pensa des de sempre que aquesta urbanització no s'havia d'haver realitzat i, per això, el nostre partit ja havia defensat que aquesta zona compresa entre s'Arenal i Cala Blava havia de quedar dins el PGOU com a no urbanitzable. Si hagués estat així, entre altres laments que ara se'n poden fer, no tendríem el debat que ens ocupa. b) El PSM també discrepa sobre la reprovació d'un càrrec públic si no hi ha proves de la seva implicació en les infraccions comeses o deixadesa en la persecució d'aquestes infraccions. Ni el text de la moció ni les argumentacions orals del PP de-

mostraven res al respecte.

4- Com a conclusions del debat ens inclinarem per l'adopció de les mesures següents: a) Cloure els expedients de denúncia de Son Verí Nou amb l'aplicació de la normativa vigent i sense deixar pasar irregularitats.

b) Fomentar el control urbanístic arreu del terme municipal mitjançant la plena dedicació del zelador d'obres a aquestes funcions i l'ús de la Policia Local com a element auxiliar de vigilància. En aquest sentit creim que és necessari dur a terme una intensa campanya d'inspecció i control a foravila per evitar l'onada de casetes que s'hi estan construint. c) Tramitació de totes les denúncies cap a la Comissió d'Urbanisme on són representats tots els partits, a fi que s'apliquin les mesures correctores pertinents abans que es materialitzi totalment l'obra il·legal.

Pensem que si aquestes i altres mesures complementàries es duen a terme, el control urbanístic pot arribar a una situació òptima que eviti la repetició de situacions com la que ara s'ha produït. Si del debat plenari es poden materialitzar mesures d'aquest estil, potser que se'n pugui treure qualche cosa profitosa per al bé de Lluçmajor.

Maties Garcias
PSM

CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14)

Dimarts (9 a 13 i 17 a 19). Dijous (9 a 13)

Divendres horabaixa (16,30 a 20 h)

Carrer Major, 77 - Tel. 66 20 17 - LLUCMAJOR

CENTRE ÒPTIC EXPONENT

LENTS DE CONTACTE
CONTROL VISIÓ

M. Paloma Garí
Optica Optometrista
Contactòloga

C/. Berga, 26 - Tel. 26 33 74

S'ARENAL

El concert de Bartomeu Jaume com a inici d'una col.laboració més intensa i fructífera en el camp musical

Un dels actes culturals més rellevants d'aquestes fires passades ha estat, sense cap dubte, el concert de Bartomeu Jaume en homenatge a l'insigne músic Mn. Joan Maria Thomàs, sobre el qual es va fer una important col.loqui amb participació de músics, historiadors i escriptors que el conegueren o que l'han estudiat.

Certament, hi havia expectació per tornar a sentir, després de molts d'anys d'absència musical a Lluçmajor, una actuació del nostre paisà resident a València. També en medis musicals hi havia interès per homenatjar la figura del compositor i director Mn. Thomàs. A partir de la

idea de B. Jaume d'ajuntar la seva actuació amb l'homenatge a aquest músic, que tan lligat va estar amb

Lluçmajor, les Jornades Musicals de les Fires acolliren aquest concert pianístic sobre una obra de qualitat

El concert de Bartomeu Jaume

El Concert de Bartomeu Jaume Bauçà era molt esperat a les Fires d'enguany. Ell va voler dedicar aquest reencontre amb Lluçmajor a un sol home: Mn. Joan Me Thomàs, mestre del seu pare i creador en el seu temps d'un nucli molt important d'entusiastes de la música a Lluçmajor. No tan sols el Mestre Jaume va voler donar un recital d'obres escollides d'un autor mallorquí sinó que va voler recordar la labor i els mèrits de Mn. Joan Me Thomàs i per arrodonir l'acte es va pensar en fer una sèrie de ponències de diversos coneixedors de l'obra de l'autor, (la selecció la feu el Mestre B. Jaume) per tal que es cuidassin de la introducció, preparació i creació del clima idonis per a la posterior interpretació musical.

Els propòsits dels organitza-

dors foren superats per la realitat: Els ponents en cada intervenció crearen un ambient que va dur a obrir-se una intercomunicació entre l'interpret i els assistents. El Mestre Bartomeu Jaume, abrigat dins l'ambient i receptivitat de l'auditori va poder mostrar la sensibilitat que té a l'hora d'interpretar les obres de Mn. Joan Me Thomàs i va oferir un concert que sens dubte fou memorable, tècnica-ment complet, amb una emoció sentida i una sensibilitat inmensa en cada nota. I a més a més, el mestre va redescobrir la sensibilitat musical que tenen els Lluçmajorers, curiosament descoberta fa temps per Dn. Joan Me Thomàs.

Quan va acabar el concert, en Bartomeu Jaume estava molt content, no sols, perquè li havia sortit bé la interpretació sinó

perquè havia estat a gust durant tot el temps des que en Biel Massot (el Coordinador Cultural) va iniciar l'acte fins al darrer mot de la Poetessa Mª Antònia Salvà recordada per Dn. Sebastià Cardell. Els ponents crearen el clima i l'espontaneïtat i el Mestre l'art interpretatiu. El públic, mai passiu, meravellosament receptiu, va saber agrair l'esforç dels organitzadors i del jove Mestre Lluçmajorer.

Tothom va sortir amb el convenciment que allò era no sols el retrobament del Mestre amb la seva ciutat sinó també l'inici d'una nova relació de Lluçmajor amb la Música. A tots els que hi contribuïren i en especial a l'inductor (el Professor B. Jaume) enhorabona

Redacció

però poc divulgada.

No fou estrany, per tant, que el Convent de Sant Bonaventura s'omplís de gom a gom i que l'actuació i l'homenatge fossin lloats unànimement pels assistents. És, evidentment, una gran satisfacció de part nostra el fet d'haver col·laborat en l'organització del concert inclòs dins el programa de les Fires de 1990.

Com va remarcar Bartomeu Jaume, a partir d'aquest concert li interessa tancar el parèntesi d'allunyament musical respecte de Lluçmajor i, a partir d'ara, vol mantenir una major i més freqüent col·laboració artística amb el seu poble natal.

Alguns d'aquests projectes traçats durant les Fires, ara ja comencen a ser realitat. Així podem avançar que el dia de Santa Cecília, que s'escau el dijous dia 22 del mes en curs, en el concert que oferiran conjuntament el Cor Mixt i la Banda de Música en el convent de Sant Bonaventura, s'oferirà un enregistrament en vídeo d'unes actuacions pianístiques de Bartomeu Jaume. Per més endavant, el nostre paísà enregistrarà el màster -base tècnica per a un posterior disc amb l'obra pianística de Joan Me Thomàs.

Per una altra pat també cal dir que és en marxa la publicació de les distintes intervencions del col·loqui

sobre Joan Me Thomàs, a càrrec de S. Cardell, B. Coll, M. Janer, J. Moll, B. Jaume, J. Company i J. Parets. D'aquesta edició en tindrà cura el Centre de Recerca i Documentació Musical i hi col·laborarà l'Ajuntament. També l'Ajuntament incorporarà al seu arxiu, mitjançant fotocòpia, tot el material, ara dispers, que es va arregar per muntar l'exposició de Mn. Thomàs.

Pensem que tot això són iniciatives culturals que mereixeran una collida excel·lent per part dels amants de la música i de la cultura a Lluçmajor.

Maties Garcias

Bartomeu Jaume i Bauçà, pianista i concertista iniciador de l'homenatge a Mossèn Joan Maria Thomàs i Sabater.

Per l'amistat que m'uneix a Bartomeu Jaume voldria agrair-li públicament la gran iniciativa de voler dedicar la darrera jornada Musical al que fou compositor, organista i que dins la tercera dècada del segle XX, l'any 1932, Mn. Joan Me Thomàs creà la Capella Clàssica de Mallorca que va servir d'obertura per la formació i difusió del cant coral a l'illa.

També agrair a la Comissió de Cultura que ha volgut dur a terme la iniciativa de Bartomeu Jaume amb l'exposició al Jutjat de Pau de la mostra antològica de Mn. Joan Me Thomàs, músic.

Hi varem poder admirar les seves obres, llibres escrits sobre ell, els seus amics, els enregistraments, programes i el seu treball a Lluçmajor essent Director de la Coral Femenina de Santa Cecília.

Seguidament va començar el col·loqui.

Hi prengueren part com a ponents persones relacionades dins el món de la Música i també persones que tingueren contacte directe amb Mossèn Thomàs, com són Mn. Baltasar Coll, Sebastià Cardell, Joan Moll, Joan Company, Miquel Janer, Mn. Joan Parets i Bartomeu Jaume, essent moderador del col·loqui Biel

Massot i Muntaner.

Seguidament començà la part musical a càrrec de Bartomeu Jaume que amb la seva tècnica magistral ens va donar a conèixer les composicions de Mn. Thomàs, obres que es consideren difícils degut al tipus de la composició, es veu que Mn. Thomàs dominava a fons l'harmonia i el contrapunt.

Les peces que es varen interpretar són les següents:

-de la composició del «Rosetón» escoltàrem quatre peces:

ENTRADA, LAMENTACIÓN, LETANIA, IMPRECACIÓN. A continuació varem escoltar uns EPIGRAMAS que són: TAMBORES, COR-

TEJO, MIUNETO INTERRUPTO i PASODOBLE GALLINERO.

Després EL CIGNE NEGRE i finalment tres peces MISSATGE A FALLA, NADAL TRIST i BOLERO DEL DIMONI.

ENHORABONA BARTOMEU JAUME, COMISSIÓ DE CULTURA, PONENTS PARTICIPANTS EN EL COL·LOQUI, PERQUÈ HEU VOLGUT DEIXAR COSTÀNCIA DEL TREBALL D'UN HOME COM VA ESSER MN. JOAN MARIA THOMÀS i SABATER. Pvre.

Tòfol Barros Vidal.
BANDA DE MÚSICA LLUCMAJOR

«Tresquem per la muntanya»

El passat dia 10 d'octubre a la Sala d'Actes de l'Ajuntament de Lluçmajor Climent Picornell, Vice-rector de la Universidad de les Illes Balears, presentava al públic el treball «Tresquem per la muntanya. Un itinerari pel massís de Randa». L'obra és el segon dels títols de la col·lecció que, sota la denominació «QUADERNS DIDACTICS», edita el nostre Ajuntament. Els autors són els mestres Igansi Barceló, Pau Bibiloni i Celso Calviño, ben coneguts entre nosaltres per la seva dedicació professional i, en el cas dels dos darrers, per la seva continuada tasca en el camp de la producció de materials didàctics de les àrees de Ciències Socials i Naturals. El llibre, bellament il·lustrat per Biel Bonnín, ha estat imprès amb gran pulcritud a Lluçmajor per Grafimut.

L'itinerari és una nova contribució a la pedagogia ambiental relacionada amb el nostre territori. Les propostes formulades pels mestres autors neixen d'un exacte coneixement experimental dels indrets que conviden a visitar (a la presentació Igansi Barceló ens recordava que els orígens d'aquesta sortida a la muntanya es remunten a unes excursions que ell i que alguns altres organitzaven ja fa catorze anys).

Aquest coneixement, l'experiència docent, el rigor característic d'altres aportacions seves, la ferma convicció que avui és necessari plantejar noves alternatives a una educació massa encorsetada per les estreïtes de l'aula, l'afany de superació, el

compromís amb la seva tasca docent i, per damunt de tot, el comprovat amor per la seva terra i la seva gent son qualitats que els autors posseeixen amb excelsa. I eren, com hem pogut comprovar amb el llibre a les mans, la garantia segura del valor i la utilitat de l'instrument didàctic que ens ofereixen.

No és hora de fer aquí una anàlisi ni tan sols mínimament rigorosa des del punt de vista pedagògic del tret característic de «Tresquem per la muntanya», però sí que pens que no és sobrer deixar anotat que, tant la perspectiva metodològica (motivació, interactivitat, experiència directa del medi, conservacionisme, educació i no només instrucció...), com la perspectiva curricular (encertada combinació de l'observació directa i documentació, engranatge amb l'activitat normal de la classe, en aquest cas a nivell de cicle mitjà, adequació al nivell maduratiu dels alumnes, rigor conceptual, interdisciplinarietat), són alguns aspectes, no gens fútils, que convé remarcar especialment.

L'itinerari que possibilita als alumnes del nivell esmentat l'estudi del massís de Randa des d'una òptica global es detura en la consideració d'aspectes de geografia física, de vegetació, de fauna, flora, geologia, orientació, història (dels tres santuaris), cultura popular, literatura, etc, no deixa de banda aspectes tan importants com els valors estètics i els formatius en la defensa del nostre malmenat medi ambient.

En definitiva, una eina vàlida i estimulante que pot contribuir a apropar la nostra realitat als nins i nines dels nostres centres escolars. Un recurs didàctic que pot servir d'ajut als educadors, sempre tan mancats de suports materials. Una altra fita a tenir en compte entre les que la labor continuada de la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Lluçmajor ha envestit amb encert, adreçada a facilitar i desenvolupar l'educació al nostre poble.

Miquel Sbert, octubre 90

BAR CA'N NADAL

(Nova direcció)

En Jaume i Na Catalina

**Especialitats: TAPES I
BERENARS**

Nicolau Taberner, 36 - Tel. 66 00 43

major
net

Antònia Tsern

PERRUQUERIA UNISEX

C/. Major, 7 - Telèfon 66 13 59
LLUCMAJOR (Mallorca)

Max Headroom - Cardell

Dijous, dia 11 d'octubre va tenir lloc al Pub Odeón la presentació del darrer llibre de Miquel Cardell. El llibre -un poemari inusual- es titula *Instamàtic* i recull poemes d'una sèrie d'anys.

Els assistents a l'acte acudiren per la promesa tàcita però metòdica d'una vetlada atàvica.

L'atavisme aparegué, en aquesta ocasió, en forma de vídeo. El vídeo en qüestió era un spot publicitari sobre el nasciturus poètic i el seu adorable autor. La realització corria a càrrec de Miquel Oliver del Departament de Recursos Audiovisuals de la UIB i la col·laboració de Biel Lacomba. Les variacions artístiques sobre el «popular» guerriller eren de Dolors Mir, Patxi Echeverria i Biel Thomàs i la història musical era cosa de Víctor Uris i Joan Valent.

La part de crítica literària començava amb un superb primer plànol de Biel Mesquida fent DOIS i fotos amb una Polaroid. Després veien unes escenes més amicals -i més «clàssiques»- de Damià Huguet explicant amb dates, títols i comentaris la trajectòria poètica de Miquel Cardell i les seves aventures literàries anteriors: *Elegia dels grumers* i *Magazine*.

Biel Mesquida, però, va atorgar una revenja pòstuma a la seva columna del DÍA 16. En aquesta ocasió, i gairebé amb honors militars, no va oblidar cap comentari afalagador per a un Miquel Cardell de «fessomia d'al.lot amb barba i ulls roents» -definició és de Mesquida, però una servidora la subscriu totalment-.

A la seva columna dominical Mesquida parla de Cardell com a jove, amador, col·lega, amic; de *Instamàtic* com a festa de naufragis i tendreses, com una plagueta de caçar moments; i dels seus versos com a desimbolts, lliures, polaroids, lleugers i minimalistes.

El vídeo-clip acaba amb una mirada de l'«al.lot amb barba» i unes paraules d'agraïment més suposades

INSTAMÀTIC miquel cardell

EDICIONS ATAVIQUES

que compreses, si hem de dir ver.

Instamàtic ens presenta una sèrie de poemes datats en èpoques i llocs diversos. També és diversa la temàtica i el tractament. No és un llibre homogeni, d'una sola peça. Són instantànies de periodista dictades per un poeta: un telèfon, la creació lingüística, la dutxa, l'amor, un parai-gües, una tallada d'ungles, un flash de rondalla, un televisor, metralladores, calius, emissores que xiulen, regalims de rimmel, na Maria Enganxa que guaita i els peixos que fan -per què no?- grans crits.

Hi ha jutipiris lingüístics a l'estil de les plaguetes d'escola per a ensenyar de llegir, «després del xàfec ànecs rònecs romanen pels calius» i jocs de monosíl·labs a l'estil de

Pere Quart,

«o el flash

—lent

foc,

blau

llamp—»

i, sobretot, hi ha paraules magnètiques parlant de derrota i desolació «derrota de Gomorra:

llot,

vinagre i plom»

Els entesos hi han trobat semblances evidents amb Rosselló-Pòrcel i Blai Bonet. També parlaren, evidentment, de minimalisme. Una servidora, per si de cas, ho subscriu.

El llibre ens espera, impacient, ple de «desitjos i hòsties» de poeta. Biel Thomàs, amablement, ens ho ha embolicat en paper de plata

Ramón Tous

Entrevista a Josep Massot i Muntaner

A la programació excel·lent de les Fires d'enguany hi figurava una conferència de Josep Massot i Muntaner sobre «Maria Antònia Salvà i el monestir de Montserrat»; és per aquest motiu que poguérem parlar una estona de la vida i miracles d'aquest mallorquí i monjo de Montserrat.

Josep Massot i Muntaner va néixer a Palma el 1941, es va llicenciar en Filologia Romànica a la Universitat de Barcelona el 1963. Des del 1962 és monjo de Montserrat i dirigeix les publicacions de l'Abadia des del 1970. Ha estat professor de literatura catalana a la Universitat de Barcelona i de Català i de literatura al monestir de Montserrat i ha fet conferències i participat en congressos a molts llocs d'Europa. És secretari de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (AILLC) i president de la Societat Catalana de

Llengua i Literatura.

Dirigeix les revistes «Randa», «Studia Monastica» i «Llengua i Literatura» i coordina «Estudis de Llengua i Literatura Catalanes». Des del 1961 ha publicat centenars d'articles sobre llengua, literatura i història, referents especialment a les Illes Balears i a Catalunya. Entre els seus llibres destaquen especialment «Els mallorquins i la llengua autòctona» (1972; 1985), «La guerra civil a Mallorca» (1976), «Cultura i vida a Mallorca entre la guerra i la postguerra» (1978), «El desembarcament de Bayo a Mallorca» (1987), «Vida i miracles del comte Rossi» (1988), «Georges Bernanos i la guerra civil a les Illes Balears» (1990).

Va obtenir el Premi Francisc de Borja Moll, de l'obra Cultural Balear, el 1989.

-En podríeu parlar de l'Abadia de Montserrat?

-Montserrat és un lloc on hi conflueixen tota una sèrie de factors: per una banda hi ha una muntanya especial, amb una fauna i una flora característiques. Té un reclam ecològic i també hi van excavadors i excursionistes. Per l'altra banda hi ha el Santuari i sempre hi ha gent. Uns hi pugen com a turistes, d'altres com a pelegrins... molts hi van per casaments, per demanar ajudes relacionades amb la biblioteca, amb la música, amb l'escolania...

Dels qui vivim allà, uns es dediquen a fer història eclesiàstica i a Pastoral, i d'altres ens dediquem a diversos temes com: art, música, llengua i literatura...

PÚBLICAM DOS-CENTS LLIBRES CADA ANY

-I les publicacions de l'abadia de Montserrat, com han evolucionat dels inicis fins ara?

-L'any 1970 vàrem començar i publicàvem un llibre cada any; ara en publicam dos-cents.

En general publicam llibres en català, però també ho feim en altres idiomes, sobretot per als turistes que vénen a Montserrat —ara en feim un en japonès—.

Una part dels llibres són de tipus religiós, existeixen unes cinc edicions. Es publiquen llibres litúrgics en català i la revista «Qüestions de vida cristinana».

Tenim varies col·leccions de llibres: Saurí, El gra de blat, L'Espiga —d'aquestes col·leccions ja han sortit més de 90 llibres—. Hi ha la Biblioteca de l'Abat Oliva, de tipus cultural. La col·lecció Les arrels són llibres d'història de Catalunya. També tenim col·leccions infantils com Xarxa, La porta i la finestra, Els llibres del sol i de la lluna... i col·leccions més petites com la biblioteca Serra d'Or. La biblioteca Serra i Baldú és sobre cultura popular.

Existeix una col·lecció de temes comarcals relacionats amb els ajuntaments i les institucions, sobre històries de pobles o de ciutats.

Respecte a les revistes n'hi ha unes quantes que no duen massa

feina, cada una té un director i un consell de redacció i ells fan la feina.

La revista Studia Monastica ens dona molta feina, perquè surten dos volums cada any i és internacional, per això has d'estar en contacte amb molta gent.

La revista Randa surt des del 1965, és una revista cultural relacionada amb tots els temes possibles de les Illes Balears. També fa molt de temps que surt la revista Serra d'Or.

Actualment hauré de deixar la direcció de la revista Llengua i Literatura per excés de feina. Aquesta revista es publica en col·laboració amb l'Editorial Curial i pertany a la Societat de Llengua i Literatura, una filial de l'Institut d'Estudis Catalans.

-Vàreu conèixer na Maria Antònia Salvà?

-Sí, era com a de la família, sempre hi tenguérem molta relació perquè na Maria A. Salvà era molt amiga d'una tia nostra, la qual tenia centenars de cartes seves —en aquell temps no hi havia telèfons que funcionassin massa—.

Les cartes venien de Lluçmajor i de S'Allapassa, de vegades també de Palma. No li explicava els problemes personals sinó la vida de cada dia, el que escrivia, el que pen-

sava... li parlava de la gent que l'anava a veure i de la situació del moment.

Jo un dia la vaig conèixer a Llucmajor, a ca seva, amb mon pare i la meva tia i em vaig estranyar molt quan em va enviar una foto seva dedicada, perquè ella no acostumava de fer aquestes coses.

Quan va morir jo tenia 15 anys i me'n record que vaig tornar a Llucmajor qualche vegada, als homenatges que li feren.

-Quines relacions va tenir na Maria Antònia Salvà amb el monestir de Montserrat?

-Des de sempre hi ha hagut una relació considerable entre Mallorca i Montserrat, deguda als escriptors del s. XIX i XX, els quals han escrit poesies —generalment curtes— sobre Montserrat.

Na Maria Antònia Salvà és la que va escriure més coses i a més va mantenir correspondència amb algun monjo, concretament amb Mauro Boix, qui actualment és encara, als seus 70 anys, el director de «Serra d'Or».

A algunes cartes de la meva tia li parla de la correspondència amb els monjos de Montserrat. També li explica que de jove havia estat dues vegades a Montserrat i una de les vegades hi havia anat amb en Costa i Llobera i una peregrinació de mallorquins.

El temps de la guerra va escriure una sèrie de poesies, quan pensava que la Mare de Déu estava amagada... i coses d'aquestes.

Després de la guerra va col·laborar a l'antologia «Monse-rrat», el 1946. Llavors va col·laborar a la Corona Poètica a la Mare de Déu de Montserrat, el 1956. Va escriure quatre versos titulats «Pregària d'una vella malalta» i es va morir al cap d'un any.

A LLUCMAJOR LA VIDA SINDICAL I L'ASSOCIACIONISME EREN MÉS IMPORTANTS QUE A D'ALTRES LLOCS

-Com a autor de «La guerra civil a Mallorca» ens podríeu dir quines repercussions va tenir la guerra civil a Llucmajor?

-Llucmajor era un poble de molta tradició, diem-ne de vida sindical i d'associacionisme, més important que a d'altres llocs. En aquest aspecte la guerra va representar un trencament molt fort, més que a d'altres llocs, perquè a d'altres llocs eren més tranquils.

Per altra banda aquí es va estar lluny dels conflictes immediats, no va esser com a Manacor, on hi va haver uns problemes derivats immediatament del bombardeig, de la invasió de les tropes d'en Bayo. Però sí que hi va haver una repressió considerable en molts d'aspectes. Aquesta repressió va arribar fins i tot a na Maria Antònia Salvà. Hi ha unes cartes a en Miquel Ferrà on li posaren textualment que s'havia d'escriure en castellà.

És evident que la repressió fou més gran contra totes les persones que havien tengut càrrecs a l'època republicana, les persones que ocupaven llocs a sindicats obrers o a associacions considerades d'esquerra. A partir de llavors varen passar molts d'anys sense que es pogués fer res, però això era el que passava pertot.

-I el comte Rossi, va tenir alguna relació amb Llucmajor?

-El comte Rossi va venir a Lluc-

major i va fer un discurs, com el feia pertot, però no me consta que hagués tengut una gran influència, com a Manacor, on va salvar o matar gent.

D'aquest discurs ens han quedat alguns models, i ens han quedat les cartes que enviava a Itàlia, on explicava el que feia. La seva meta era d'aconseguir que Mallorca —Menorca encara era republicana— fos un primer lloc on les idees feixistes quedassin arrelades i a partir d'aquí volia poder filtrar-se a la península.

Volia que la falange fos un model semblant al Facio italià. Va crear unes agrupacions del que en deien «Los dragones de la muerte» i va impulsar la creació de sindicats obrers amb la imitació dels sindicats italians feixistes.

Va fer una gran campanya contra França i Anglaterra i va posar en marxa un pla per recuperar Menorca; però França i Anglaterra veien amb molt mal ull això i varen pressionar molt al govern d'en Franco i al govern italià perquè retirassin el comte Rossi i el desembre del 1936 el feren tornar cap a Itàlia i es va acabar tota la història.

A LLUCMAJOR S'HAURIEN DE TREBALLAR ELS SEGLES XIX I XX

-Quins estudis creis que manquen a Llucmajor?

-Tenc la idea que s'ha treballat d'una manera molt completa la part històrica fins als segles XVII o XVIII, però en canvi els segles XIX i XX no s'han treballat encara i és evident que les línies històriques actuals d'aquests darrers 50 anys han insistit molt en la història contemporània, en l'estudi de la guerra civil, de la dictadura, de la república...

Era molt interessant de parlar amb en Josep Massot però no quedava gaire temps abans de la conferència...

Després se'n tornaria a Montserrat, a viure la pau de Déu i de la muntanya i a seguir treballant en les seves múltiples tasques, sempre en benefici de la nostra cultura.

Coloma Julià

El col·legi d'Arquitectes entra en el debat de S'Estalella

Aquest col·lectiu (Col·legi d'Arquitectes) no es pot limitar a donar una simple opinió tècnica sobre la intenció de Gesa de construir una nova central tèrmica en els terrenys de S'Estalella a Lluçmajor, perquè aquesta seria elemental i fàcilment alterada per una decisió de l'Administració que disposa de mitjans legals per poder modificar la situació urbanística segons els seus propis interessos.

Els terrenys on es pretén de construir la nova central estan qualificats com a zona de Protecció de Sa Marina en el PGOU del terme de Lluçmajor, la qual cosa impediria l'aprovació seguint la tramitació ordinària.

Creim que s'ha arribat a un punt en què la societat balear s'ha de definir així COM VULGUI QUE SIGUI EL FUTUR D'AQUESTES ILLES.

El plantejament de la nova central, superposa -i no ens hem d'enganyar- tot el que això comporta (infraestructures, polígons de serveis, o industrials, etc.), obre el debat sobre quin model de creixe-

ment desitjam per a les Illes. S'Estalella ha d'actuar com a element provocador i de ruptura d'un model que només condueix a una situació sense sortida i irreversible. El Col·legi d'Arquitectes vol participar en el debat com a col·lectiu integrat dins la societat balear, amb les contradiccions, amb la seva part de responsabilitat, tant en el que té de positiu com de negatiu en la situació actual.

S'Estalella no s'ha d'entendre únicament com una qüestió de més KW i més consum. El problema s'ha

de plantar al revés.

Volem créixer més? Podem créixer més? Hem de créixer més?

Ens trobam en un territori limitat i amb una indústria hegemònica: «El turisme» de la qual volem exposar les consideracions següents:

a) El ràpid creixement Urbà-Turístic a Balears durant els tres darrers anys no ha tengut correspondència amb la realitat de necessitats de població-turisme, la qual cosa ha donat allò que alguns sectors anomenen **CRISI TURÍSTICA**.

b) Gairebé totes les recomanacions teòriques a les Balears aconsellen una major qualificació de l'oferta urbano-turística, frenant el creixement basat en la massificació. De fet ja existeix una moratòria administrativa que col·lapsa la construcció d'edificis turístics de categories inferiors.

c) L'opció majoritària entre els responsables públics i privats del turisme balear és que ja s'han sobrepassat el sostre de llits desitjables, al menys pel que respecta a hosteleria i apartaments i s'ha iniciat passes per a la reducció dels primers en unes 40.000 places.

INCIDENCIA EN L'ORGANITZACIÓ TERRITORIAL DE L'ILLA

A grans trets, podem dir que Mallorca es troba organitzada territorialment a partir d'un eix principal de moviment socio-industrial (Palma-Alcúdia) i un perímetre d'implantació turística a la costa.

No volem entrar a jutjar sobre la idoneïtat o no d'aquest esquema, però volem destacar l'enorme transformació d'aquest esquema que deriva la ubicació d'una Central Energètica i sobretot d'un port industrial a S'Estalella.

En efecte, tot això suposaria el canvi de l'actual estructura basada

en l'espina dorsal Palma-Alcúdia i la incompleta Palma-Manacor, en una xarxa principal de transport de tipus triangular: Palma, Lluçmajor, Manacor, Alcúdia, Inca, Palma.

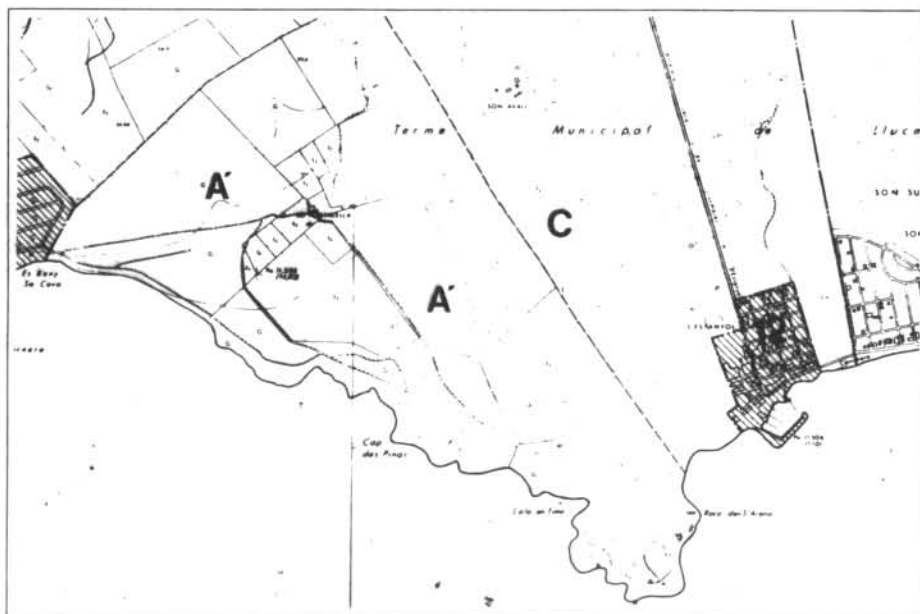
La transcendència i importància d'aquest canvi estructural, amb la modificació urbana que comporta, no es pot reduir a una decisió simple sobre la conveniència d'ubicació d'un senzill element arquitectònic per molt molest, malsà i lleig que es pretengui.

Si ens atenim a tot el que s'ha manifestat anteriorment és obvi que la proposta de Gesa col·lisiona frontalment, amb les actuacions dutes a terme per la nostra administració en què mitjançant accions legislatives està decidida a preservar pel gran valor ecològic i paisatgístic aquelles zones de la part meridional de l'illa.

Es evident que la situació actual és clarament significativa d'on ens ha portat el ritme expansiu del model desenvolupista que ha imperat a les Illes fins ara. Pensam que la societat balear es troba en un punt d'inflexió clau per definir el seu futur. En conseqüència, no podem considerar, el menys de moment, una nova central energètica, com una necessitat inevitable, sinó només com una proposta de la Companyia subministradora fruit d'un «resultat numèric a una situació de desenvolupament continuïsta».

La conservació de S'Estalella dóna COHERÈNCIA i sentit a la declaració de parc natural a Cabrera, Es Trenc, Capocorb, Marina de Lluçmajor, etc., ja que forma part de la mateixa unitat geogràfica.

En 1990 la construcció d'una central energètica no s'ha de contemplar de forma aïllada, sinó que s'ha de considerar en el marc macroambiental de l'illa, a través de l'estudi acurat i detallat d'un PLA D'ORDENACIÓ TERRITORIAL GLOBAL, que cedeixi la seva conveniència i prevegi les seves necessitats i aquest Pla, a més a més, s'ha de considerar dins d'un raonat Pla de Desenvolupament SOCIO-ECONOMIC les bases del qual, avui per avui, estan molt enfora de desenvolupar-se.

«La conservació de la finca dóna coherència i sentit a la declaració de parc natural a Cabrera, Es Trenc, Capocorb i Sa Marina ja que forma part de la mateixa unitat geogràfica».

«S'Estalella ha d'actuar com a element provocador, i de ruptura d'un model que condueix únicament a una situació sense sortida i irreversible».

De totes maneres i en les consideracions territorials actuals, si un tram de territori reuneix objectivament les característiques que el fan mereixedor d'un cert grau de preservació, sembla obvi que sigui tractat així i que pesi amb tot el valor que tenguim, en la balança d'una possible opció d'altre tipus d'utilitats.

En resum:

1.-La construcció d'una nova central no s'ha de plantejar aïlladament sinó enmarcada en un Pla d'Ordenació Territorial global lligat a un Pla de desenvolupament socio-econòmic.

2.-La societat balear ha d'intervenir en la definició del futur de les seves àrees naturals i en el model de creixement per a les Illes.

3.-En la situació actual preservar S'Estalella, a més d'altres consideracions dóna coherència i sentit a la declaració de protecció dels terrenys d'una mateixa unitat geogràfica (Cabrera, Trenc, Capocorb...) A manca de desenvolupament d'un Pla Global.

Aquest col·lectiu treballa per un creixement moderat (l'illa és limitada) basat fonamentalment en la qualitat i no en la quantitat, en la rehabilitació de patrimonis i infraestructures degradades, en reconvertir edificis antics i fins i tot en la destrucció de greus errors passats. Creim que la situació de crisi actual és fer un esforç d'imaginació i de col·laboració de les entitats ciutadanes per saber presentar a la societat balear la magnitud de la qüestió plantejada.

El Projecte Home; i què?

El Projecte Home ja duu uns anys de feina dins la realitat de la nostra Mallorca. ¿Què és el Projecte Home? «Fa olor de droga» segurament és l'expressió més habitual davant aquestes dues paraules tan significatives. Crec que seria més correcte, dir: «fa olor de persona», perquè mai hem d'oblidar que darrera un drogadicte hi ha una persona que viu, que sent, que és capaç d'esser

com els altres,... però moltes circumstàncies que l'envolten ha caigut dins els deshumanitzador i despersonalitzador món de la droga.

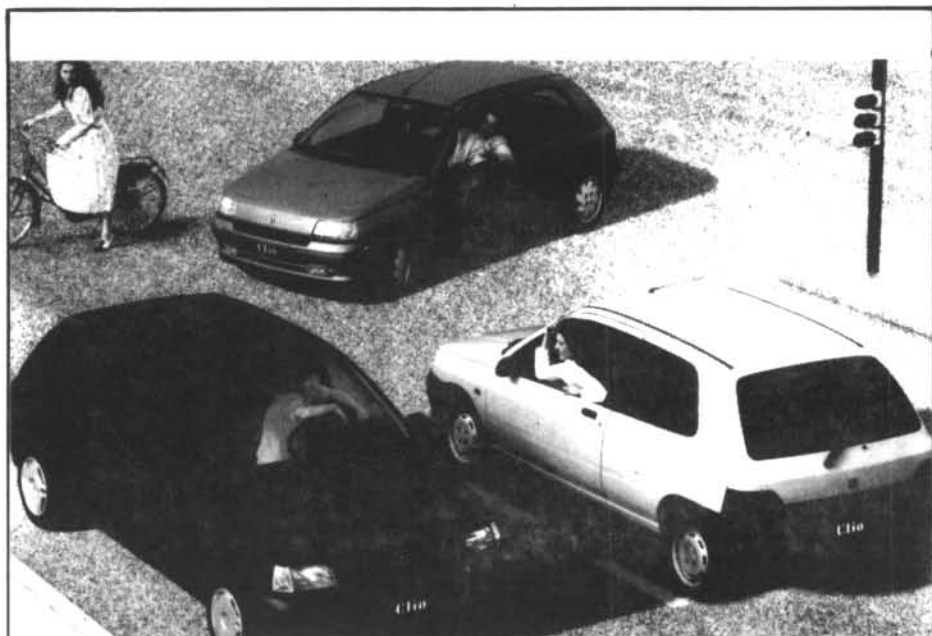
El Projecte Home és una institució emparada pel Govern Balear i L'església de Mallorca, l'objectiu de la qual és la recuperació dels toxicòmans o drogadicte. Però això no és tan senzill; és un quefer molt com-

plicat, que consisteix en què cada toxicòman torni a descobrir la seva pròpia persona, eclipsada baix un món ple d'egoisme, falsat, mentida... baix una màscara que no li permet esser qui és. Però això ens fa llàstima, ens fa peneta... «pobrets, aquests que se droguen!». Iddò no, tota aquesta problemàtica ens hauria d'interpel·lar més de prop, ens hauria de qüestionar... perquè tots ens som responsables... Egoista i hipòcrita és aquell que condemna els «drogats» -vulgarment parlant- dient que «ells s'ho han cercat»; perquè la droga és fruit de l'època i de la societat que vivim. I la societat no és una estructura que ve del cel, com la pluja, sinó que la feim els homes i les dones, els joves i els adults... Sí, tots els que diuen: «més se'n mereixen», s'haurien de dirigir la sentència cap a ells mateixos, i potser no xerrarien tant.

Ja està bé de criticar els joves, quan han estat els adults els qui ens han donat una societat amb una llibertat reprimida per l'absurd, sense unes normes ètiques coherents; una societat hipnotitzada pel tenir, i no per l'ésser; una societat on el dir impera i l'escollar calla... Ja està bé de quedar pasius davant els grans problemes del nostre món, ja està bé de mirar amb odi els fruits d'uns projectes iniciats molt abans. Assumiguem la trista realitat que ens envolta. Fem el problema, no només del joves i els seus familiars, sinó nostre. Informem-nos d'aquesta problemàtica, i no només a través de les ridícules i desqualificades notícies dels nostres diaris, sinó que cerquem el bessó de la qüestió, col·laborem amb el Projecte Home, i que el nostre sentir i la nostra acció envers el món de la droga sigui positiva, coherent i compromesa.

El motiu d'aquestes línies és perquè rebérem la memòria-1989 d'aquest organisme; però tal volta aquest podria esser el punt de partida perquè LLucmajor, a través de la nostra revista se sensibilitzí cada vegada més, de les realitats socials, injustes i orpressores, que envolten el nostre món, per tal que la nostra opinió s'enriqueixi cap a una crítica transformadora.

Antoni Vadells i Ferrer

Clio

RENAULT Clio

MATERIA VIVA.

RENAULT

BARTOLOME JAUME NADAL, S.A.

Ronda Migjorn, s/n
Tels. 66 01 40 - 66 00 41
LLUCMAJOR
Sant Cristòfol, 6
Tel. 26 00 01 - S'ARENAL

L'ampliació del Camp Municipal d'Esports

Un Altre Atemptat als Interessos del Poble

A l'anterior legislatura, quan estava al front del Govern Municipal AP-UM, amb motiu de l'acceptació de tres quarterades qualificades, segons el Pla General, com a sòl urbanitzable no programat, a canvi de 42 milions de pesetes dels 72 que la urbanitzadora de Capocorb havia de donar a l'Ajuntament perquè s'agilitzàs l'expedient, va ser el primer gran atemptat contra les arques municipals, del qual el poble en sofria les conseqüències i del qual una o algunes persones en varen treure abundants beneficis.

Aleshores varen votar favorablement aquest expoli immobiliari tots els polítics locals. AP no podia perjudicar uns negociants; el PSOE que aparentment (segons el Comitè Local) no ho veia amb bons ulls, també va votar a favor, seguint l'exemple del seu portaveu, Sr. Tomàs Garcias el qual al llarg de tot el procés «Capocorb» va ser el més acèrrim defensor de les excel·lències de la urbanització i posteriorment de la bondat de l'acceptació del tan desafortunat baratament: 42 milions de pessetes per tres quarterades de foravila.

Amb la compra de les dues quarterades veïnes al Camp Municipal d'Esports la història es repeteix. Els protagonistes han canviat d'estatus. Els que eren a l'oposició, avui governen i viceversa. Hi intervenen alguns personatges nous i fins i tot un nou partit, però així i tot la història és la mateixa.

Per dues quarterades qualificades al pla urbà com a zona urbana, però per a equiparaments, esportius, on, si no es varia el pla, no s'hi podran fer més que construccions esportives. Va i en pensen pagar 40 milions de ptes. com si poguessin construir finques de pisos, ho pensen pagar a 2.700 pts. el metre quadrat quan el valor catastral, posat al dia al darrer cadastre, és de devers 1.100 ptes.m2. La valoració del ser-

(S.U.) Sòl urbanitzable. (S.U.P.) Sòl Urbanitzable Programat.
(S.U.N.P.) Sòl urbanitzable No Programat. (C.M.E.) Camp Municipal d'Esports. (T.A.)
Terrenys Aparaulats. (P.A.) Possible Ampliació.

vei tècnic de l'Ajuntament aconsellava pagar un preu mai no superior al catastral.

Malgrat aquestes circumstàncies el PSOE-UM-PSM va aprovar la compar amb l'oposició del Partit Popular.

Ara resulta que els terrenys esmetnats no són suficients per allò que hi volen fer, ja es parla de comprar-ne més, fins al camí de Son Marrano; terrenys qualificats com a urbans. A quin preu seran? A 2.700 pts.? A 1.100 ptes?

Com podem veure al plànol, al costat del Camp Municipal d'Esports, cap a Campos, els terrenys que es troben qualificats de sòl urbanitzable no-programat (S.U.N.P.) que, a l'actual preu de mercat van a uns dos milions de pessetes la quarterada; a tres milions varen fer content a més d'un propietari i amb 40 milions no només podrien comprar tot el terreny urbanitzable no programat de la zona (9,282 Ha) sinó que podrien arribar a la zona rústica on el preu encara és més baix. Una extensió d'aquest tipus podria resoldre totes les necessitats que hi ha i que pot haver-hi, del nostre poble, i si necessiten menys terrenys, millor. Amb manco doblers en sortirem.

L'únic problema que hi veim és

que, sent aquesta zona «no programada», no s'hi pot fer allò que es pretén. Però això és fàcil de resoldre, sobretot per a un Ajuntament com el nostre que altres vegades ha declarat «D'interès social», terrenys no qualificats com a edificables perquè els propietaris hi poguessin construir. En el cas dels terrenys confrontats al C.M. d'Esports, seria de justícia una vegada comptats, anomenar-los d'interès social perquè el fet beneficiaria tota la societat llucmajorera i no una societat anònima com ha estat fins ara.

El més lamentable de tot aquesta situació no és que es tudin alegrement els diners del poble, sinó la gran desil·lusió i frustració que crea als administrats, veure que, abans tots, i ara uns, malgasten el patrimoni del nostre poble i el que més desconcerta als llucmajorers no és que el PSOE i UM s'entenguin tan bé, fins i tot amb aquesta mena de negocis. Això ja succeïa quan eren PSOE-UCD (recordem que en aquest temps es va fer el Pla Urbanístic i feren possible l'engendre de Capocorb), sinó que el PSM, unes vegades per omissió i altres amb la seva acció, els doni suport.

En Joanet i el set missatges

XERRADES DE CAFÈ

Més estudis...

-Ja no podem anar a redol. Persones de sa nostra edat, ja no podem anar per enmig perquè no tenim sa lletra necessària que exigeix sa vida moderna.

-Jo vaig anar a escola fins a dotze anys i, en es meu temps vaig ésser des qui duien sort; molts an es deu anys ja feien feina.

-Ja ho sé ja, jo som més jove que tu i ja hi vaig poder anar fins al catorze anys, però no vaig aprendre gaire. En aquell temps no exigien més que es certificat d'escolaritat.

-Jo no el tenc i no m'ha fet falta mai, i mira si he pogut arribar a vell.

-No diguis dois, sempre ha estat bo tenir estudis i poder presentar certificats que els tens.

-A la vida quasi tothom feia de pagès o sabater i per fer aquests treballs no era necessari anar molt a escola.

-Es possible, però jo ja vaig tenir un mestre que mos deia que encara que haguéssim de fer una feina manual hauríem de mester estudis. Mos deia que arribaria es dia que per treure es fems i tot hauríem de tenir estudis

superiors, sí, perquè hauríem de manejar una màquina tan sofisticada que s'ofici ho requeriria. Qui ho havia de dir?

-No, si no et faig el contrari. Es temps ha vengut de forma tan atropellada que conec que ara sense uns estudis no pots anar en lloc.

-No només és això, sinó que, els joves amb estudis i títols se presenten a oposicions de categoria molt inferior a la seva titularitat. Això és lo que més panta i posa de manifest que hi ha gent molt sabuda que no troba feina. Diuen que n'està ple de llicenciats que fan sa feina d'un escriptor, i això és molt dolent per a tothom.

-Quin desastre! sa quantitat de caps privilegiats que se tuden per no tenir una oportunitat, o que l'oportunitat arribi massa tard.

-Valga que a s'administració pública encara n'agafen molts.

-Sí, jo no sé si estarem massa ben administrats, amb tanta de gent de lletres. Diuen que de cada sis que fan feina, un en fa per s'administració.

-He sabut que un nebot meu havia demanat per entrar a treballar an es Ministeri de Transports i Comunicacions encara que fos amb una feina inferior a nes seu grau...

-I què? L'han ademès?

-Sí, valga que va dir que tenia set llengos...

-I el degueren agafar per aferrar segells.

Un que escoltava

PEGASO

TALLER AUTORITZAT

ANTONI ROSSELLO RAMIS

Carrer Navarra, 4-6 - Tel. 66 09 28

BANEAMIENTO
CALEFACCION

GABRIEL OLIVER

INSTAL·LACIONS SANITÀRIES
CALEFACCIO
ENERGIA SOLARExposició i Vendes: C/. Born, 2 - Tel. 66 06 52
Taller: Mellà, 26 - Tel. 66 16 37 - LLUCMAJOR

LLUCMAJOR
de pintes en ample

RESTAURANT

GRAN VIANOCES - BANQUETS - COMUNIONS
IBATEIGS

Informació: Tel. 66 03 17 - LLUCMAJOR

Ramon Tous
Antoni Llompart Suau

El Govern Balear ha retirat el Pla Director. Però l'amenaça continua

Els Ports Esportius. La plaga de la Costa

El Govern Balear ha retirat recentment el Pla Director de Ports Esportius davant la forta oposició que havia alçat a la majoria dels municipis de la costa mallorquina. Aquesta moratòria provisional a la construcció de nous ports esportius mostra a la creixent sensibilització de bona part de la població per la protecció del seu medi ambient. De cada dia són més els mallorquins que volen arribar a la mar sense barreres que li impedeixin el pas i la volen veure neta del rosari de brutor que els ports deixen darrera.

LA VORERA DE MAR, UN MEDI VALUOSÍSSIM

De totes les construccions que han alçat una barrera de ciment entre Mallorca i la seva mar destaquen especialment, pel seu impacte, els ports esportius. La vorera de la mar és com totes les fronteres entre ecosistemes diferents -en aquest cas la terra i la mar-, una zona excepcionalment rica biològicament. La vida marina cerca majorment la proximitat de la costa, i la vida a la terra és més rica a la vorera de mar. Les grans profunditats oceàniques i l'in-

terior dels continents són, en bona part de la seva extensió, superfícies desèrtiques. La vorera de mar és una zona rica, però també és un medi fràgil. I la humanitat, que en la seva major part viu a pocs quilòmetres de la costa, no hi ha anat gaire alerta, els darrers anys, amb allò que tirava a l'aigua. La contaminació de bona part de les costes del món n'és el resultat. Mallorca no n'ha estat una excepció.

L'AMENANÇA DELS PORTS ESPORTIUS

Contra tots els tòpics, els illens no sempre són gents abocades a la mar. Tret dels pescadors i mariners, els mallorquins sempre l'havíem mirada amb por i recel. I quan en trèiem profit, o hi anàvem per esport, actuàvem amb un respecte infinit. Les nostres visites a les platges eren en grups petits, per a treure alga, i les nedades solien reduir-se a rentades de peus.

El boom del turisme i l'enrequeïment monetari ràpid que tantes coses ha canviat de la nostra mentalitat col·lectiva també ha expulsat del nostre comportament l'atàvic respecte que per la mar sentíem. Hem substituït l'enramada de pins i el «fa forat i tapa» per la destrucció de les platges i la llanxa motora.

En pocs anys molts de mallorquins no només han perdut llengua i costums, sinó també molts de pa-

trons de comportament. L'actitud agressiva cap a la mar de molts de compatriotes (?) i la invasió dels estrangers que poc a poc va substituint el turisme ens ha engegat sovint d'una costa que han fet irroconeixible.

En aquest contexte han proliferat els ports esportius. La seva creació ha comportat sempre l'embrutiment de les aigües per causa de l'abocament d'olis, combustibles, detergents, plàstics, etc..., no només a l'àrea del port sinó a totes les aigües circumdants visitades pels iots i motores. L'ancoratge indiscriminat ha destruït nombroses praderes de posidònia -pulmons de la vida marina i formidables pesqueres-. Espigons i esculleres modifiquen el règim de corrents, onatge i dipòsit d'arenas. Aquesta alteració afecta especialment a les platges que en molts de casos decreixen o desapareixen i després l'arena s'acumula allà on més nosa fa. El cas de S'Arenal és exemplar.

HOSTES VENDRAN

...que de cada casa ens treuran. Poc a poc la inversió immobiliària, la compra de residències per part d'estrangers va substituint el turisme. Els treballadors d'hosteleria lamenten la pèrdua de llocs de treball i el president de la patronal els diu que podran fregar el trespol dels nous apartaments. Lentament els mallorquins anam perdent la propietat de la nostra terra, l'agricultura torna impossible, els preus del sòl es disparen, tot ho compren els estrangers, fins la costa.

Bona part dels amarraments dels nous ports esportius són per a estrangers, o per aquells mallorquins que poden permetre's aquest luxe. Mentrestant, a la majoria, ens han expropiat un bocí més del patrimoni públic.

La privatització del domini públic és, precisament, un dels aspectes més intolerables de la construcció de nous ports esportius. Cada vegada que en construeixen un de nou, només uns pocs se'n beneficien mentre que la majoria de la població perd una part del seu paisatge i veu

com uns terrenys que eren d'ús públic tornen d'ús i accés restringit.

EL PLA DE PORTS ESPORTIUS

Fins ara s'han pogut construir ports per tot arreu i sense cap casta de planificació. El resultat han estat els 60 ports i les 17.000 amarres que tenim a les Balears.

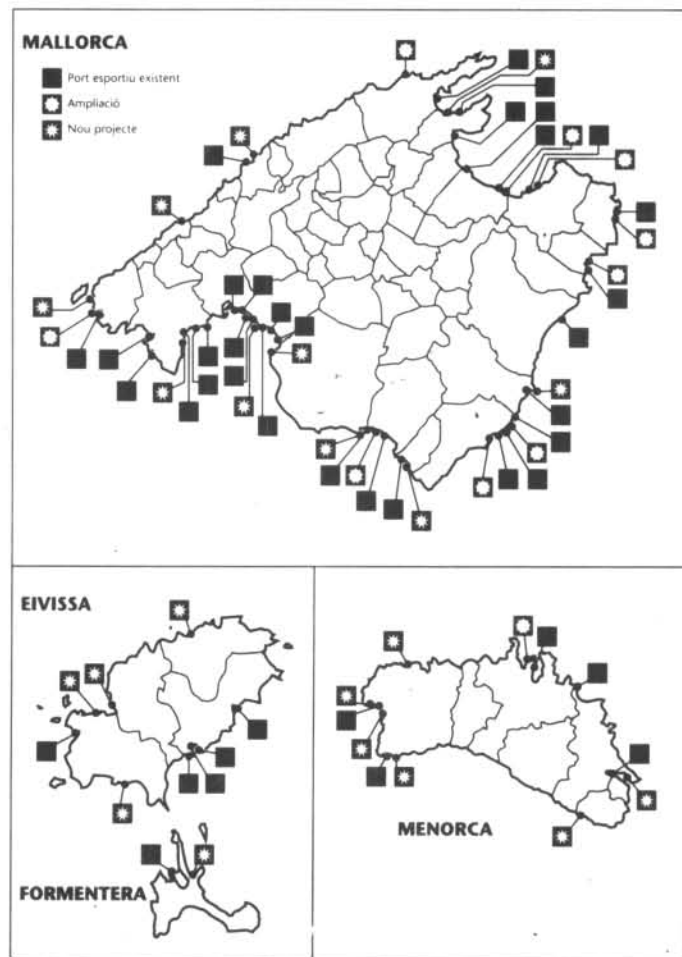
Però el projecte de regulació introduït pel Govern Autònom no limita aquest desgavell. En comptes de tenir com a objectiu prioritari la protecció del litoral, el Pla Director de Ports Esportius fomenta la construcció de noves instal·lacions.

La meitat de la costa està amenaçada. Nombrosos projectes estan en marxa. Són els casos de Cala Mosques o S'Estanyol a Llucmajor; a la resta de Mallorca Sant Telm, Cala Galiota, Es Barcarés o el Port del Canonge.

Davant l'oposició que tots aquests i altres projectes inclosos en el Pla han alçat entre ajuntament i veïnats

el Govern Balear ha retirat, de moment, el polèmic document. Però s'acosten noves eleccions autonòmiques i és possible que, passat el tràmit de les urnes, un eventual govern presidit per Gabriel Canyelles torni a posar en marxa la idea. Tanmateix aquesta és la seva política. Fa unes setmanes, en una reunió de professionals del món turístic i immobiliari el Conseller de Turisme, Jaume Cladera, va dir que el Govern Balear seria partidari de totes les iniciatives que significassin dur més visitants o residents a les nostres illes. Si volen camps de golf, camps de golf, si ports esportius, ports esportius, si apartaments en time sharing, doncs time-sharing tendran. Més clar aigua.

Per tant, és important que els electors demanin als partits compromisos i posicions clares en aquesta i altres qüestions abans de votar-los. I per escrit, si no volem que ens enganin una altra vegada.

Editat pel GRUP BALEAR D'ORNITOLOGIA I DEFENSA DE LA NATURALESA (GOB)

1. 500 científics de tot el món i ministres de medi ambient de 54 estats s'han reunit la primera setmana de novembre a Suïssa seu de la II Conferència Mundial sobre el Clima per debatre les mesures necessàries per deduir les emanacions dels gasos responsables de l'efecte d'hivernacle: Anhidrid carbònic, CFCs o metano entre d'altres. La crema de boscos i combustibles, la indústria i els automòbils, aerosols i geleres, a més de l'acumulació de fums orgànics són algunes de les causes de l'increment del nivell d'aquests contaminants a l'atmosfera.

2. Mentrestant GESA ha iniciat l'ampliació de la central tèrmica del Murterar a Alcúdia. La central, ubicada a les immediacions de l'Albufera duplicarà la seva potència en el pròxims anys. Això no obstant, segons GESA, no evitarà la construcció de la central de S'Escalella entre enguany i l'any 2.000. GESA, per tant, manté les seves previsions de construcció de nous centres contaminats.

3. El PP de Lluçmajor denuncia irregularitats a 14 edificis de la **urbanització de Son Verí Nou**. Els Populars lamenten errors de mig metre en l'alçada de les edificacions d'una urbanització aprovada pel consistori que presidia Antoni Zanoaguera Rubí (AP) fa només quatre anys. El portaveu del PP -Joan Miquel Catany- és l'aparellador de dos dels edificis denunciats pel seu partit.

4. Els pins d'una zona verda de l'esmentada urbanització de Son Verí han mort a causa de les ferides que intencionadament els ha fet a l'escorça. Els pins tapaven les vistes de l'imponent bloc d'apartaments construït en aquesta urbanització.

5. El president de la Federació Hotelera de Mallorca, **Josep Forteza-Rey**, director d'un complex turístic del nostre terme ha dit que la construcció d'apartament en règim de TIME SHARING (multipropietat compartida a temps parcial) no deixarà a Mallorca altres beneficis que els generats per l'especulació in-

mobiliària. Els apartaments amenacen substituir els hotels i destruir els llocs de treball generats per la nostra primera indústria.

6. 120 treballadors d'hosteleria s'han tancat en els seus respectius hotels en defensa dels llocs de treball. Entre els establiments ocupats, el Nixe Palace, el Reina Constanza, el Maricel, entre d'altres, n'hi ha de tres i quatre estrelles. Els treballadors havien denunciat una trentena de vegades la direcció dels establiments per la desídia intencionada de la seva gestió empresarial. El sindicat CCOO acusa els responsables -capitalistes suïssos processats per altres delictes monetaris- d'haver provocat la ruïna dels hotels per després guanyar doblers amb l'especulació immobiliària dels seus solars. Els tres hotels esmentats són a la primera línia de Palma davant la mar.

7. El Govern Balear està construint una piscifactoria i una depuradora -entre d'altres instal·lacions- en els prats de l'Albufera de Mallorca. L'albufera és l'únic Parc Natural de les Balears, però, com és de propietat pública, a l'Administració li resulta més econòmic construir sobre la zona protegida que no comprar els terrenys a una altra banda. El GOB, l'associació ecologista de les Balears, denuncia que el transport d'aigües contaminades per l'interior del Parc Natural va contra la llei.

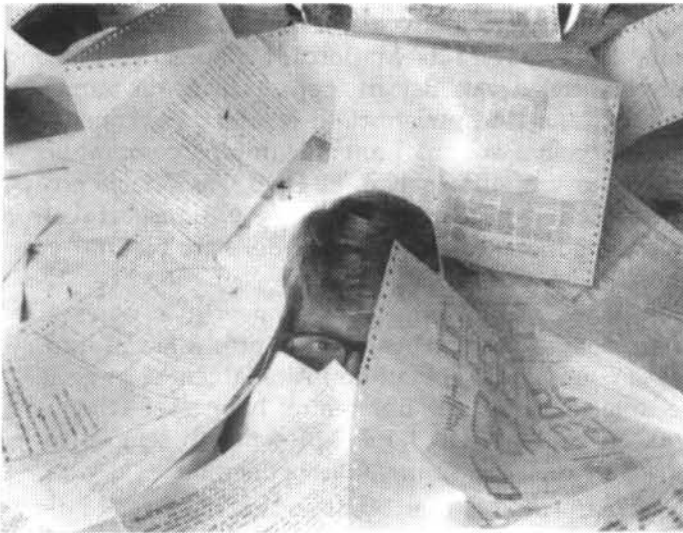
8. Tot és a punt per a que comencin les obres al camp de golf de Son Antem després d'haver aprovat la comissió de govern de l'Ajuntament el projecte de dotació de serveis del centre. Només el PSM hi votà en contra. GOB i PSM presentaran sengles recursos de reposició contra aquesta decisió.

9. L'entorn de la Mar Mediterrània és de cada dia més fràgil i són necessàries mesures decidides per protegir el nostre medi ambient. Així ho han considerat els 36 països signants de l'acta final de la Conferència de Seguretat i Cooperació Europea sobre els Ecosistemes de la Mediterrània que va tenir lloc el mes passat a Palma. Entre d'altres mesures, els ambaixadors dels 36 estats representats demanen la instal·lació de centrals sòliques, solars, geotèrmiques i hidroelèctriques per substituir les excessivament contaminants centrals tèrmiques.

10. Grups ecologistes i pacifistes de tota Espanya, alguns tan prestigiosos com el Centre d'Investigacions per a la Pau que dirigeix Mariano Aguirre, s'han manifestat contraris a la construcció de la central tèrmica de S'Escalella. Així ho han manifestat durant la presentació de les conclusions de la Conferència Alternativa «Mediterrània». Els ecologistes varen presentar les conclusions d'aquesta conferència alterantiva durant una marxa ciclista que organitzaren des de S'Escalella al Consolat de la Mar.

Els Fems

Recicla el teu paper i utilitza sempre paper reciclat.

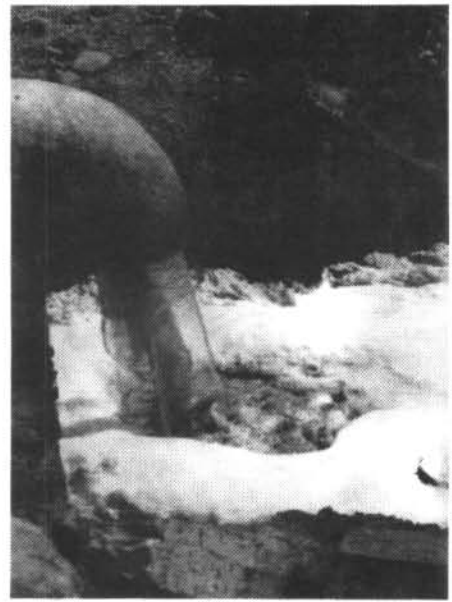
Els residus són un dels problemes més greus de la societat actual. Les grans ciutats ja no saben com trobar-hi una solució adequada. Els residus presenten un greu problema de transport, molèsties estètiques i substàncies tòxiques produïdes per la seva combustió.

Es calcula que anualment produïm a tot l'estat 1.100.000 de tones de fems, 1.500.000 de tones de residus industrials i 1.000.000 de tones de les nostres depuradores. També sabem que pràcticament el 50% dels residus serien reciclables amb una política adequada.

A més, el 30% del fems són embolcalls i recipients que no tenen cap funció concreta i gasten en aquest aspecte més d'un bilió de pessetes anuals. Un altre problema són els recipients d'escuma de plàstic expandit amb CFC que contribueixen a la degradació de la capa d'ozó.

Mentre cerquem una solució global, podem començar a fer una sèrie de coses a ca nostra:

-Donar les coses que ens sobren a organitzacions de

Els llots i residus líquids de les depuradores representen 10.000.000 de tones anuals.

Compra només allò que has de menester. Estalviaràs doblers i problemes ecològics.

caritat o beneficiència perquè altres persones les puguin utilitzar, (CARITAS...)

- Vendre i comprar coses de segona mà.
- Reciclar el vidre i el paper.
- Utilitzar vidre i paper reciclat
- Només comprar el necessari.
- Utilitzar coses mínimament envasades.
- Compra coses d'envàs retornable, con les garrafes d'aigua de vidre
- Dur sempre les nostres bosses per anar a comprar i no demanar cada vegada una altra bossa.
- Guardar les coses en recipients reutilitzables.
- No comprar coses empaquetades en plàstic.
- Arreglar i transformar la roba usada.
- No tirar les coses rompudes. Intentar arreglar-les.
- Comprar coses de qualitat perquè durin molt de temps.
- No estar sotmés a modes: juguetes, roba, mobles.

Sis anys de cuina per ses fires

Na Maria Tous és, des de fa sis anys, la màxima responsable de la Setmana de Gastronomia que se celebra amb motiu de SES FIRES. Ens ha contat la història d'aquesta SETMANA plena de detalls saborosos.

Fins ara hem fet cuina mallorquina

-Com així, una SETMANA DE CUINA, per Ses Fires?

-La idea es va anar gestant poc a poc, després d'una reunió que vàrem tenir un grup de socis i directius de la Delegació de l'Obra Cultural Balear a Lluçmajor. Vàrem comentar que hauríem de fer algunes activitats i que havíem de fer «coses noves»... Aquesta reunió va ser a prop de l'estiu i durant els mesos de vacances, som a Sa Ràpita i allà tenc més temps lliure per pensar i per descansar... i no sé ni com va ser, em va venir la idea de fer alguna activitat relacionada amb la cuina (a Lluçmajor no s'havia fet mai encara que en un principi no pensava en res concret). Prop de ca nostra, a Sa Ràpita, hi viu en Francisc Pomar, de Campos, el famós pastisser i com que és molt conegut meu, n'hi vaig parlar a veure què li semblava; a més a més li vaig demanar si estaria disposat a participar en aquesta hipotètica activitat; li va semblar molt bé i va dir que podia comptar amb ell. Al cap d'uns dies en vaig parlar amb altres membres de la directiva de l'Obra Cultural de Lluçmajor i tots hi estarem plenament d'acord. En Pomar me va dir que necessitaria un obrador (d'un forn) i que ell, a Lluçmajor, on tenia més confiança era amb els amos d'Es Forn d'Es Jardinet («Pastisseria Ramis»), nosaltres no preferíem cap pastisseria en concret i sempre hem procurat dur gent de fora per no ofendre ningú del poble però en vistes de l'amistat que tenien en Pomar i en Ramis ho varen dur a terme així. Més tard, a un cobregament, vaig conèixer na Margalida Alemany de Can Tàpera i també li vaig proposar la nova idea.

També hi va consentir i tot va començar d'aquesta manera.

-Quants d'anys fa que tenim Setmana de Cuina?

-La primera (la que he anomenat abans) va ser per Ses Fires del 85. Així, idò, enguany ha estat la sisena setmana. Va ser pensat, dit i fet.

-Quin tipus de cuina?

-Sempre hem procurat fer cuina mallorquina: dolç, salat, plats, freds, calents... Apart de mostrar receptes i elaboració de menjars «al viu», sempre hem començat aquest cicle gastronòmic amb una conferència (a la sala de sessions de l'Ajuntament) per donar-li una mica més de ressò, ve a ser el Pregó de la Setmana de Cuina, és una manera d'obrir-la a la participació. Acudírem també a l'Ajuntament perquè ho patrocinàs i no tenguérem cap casta de problema en aquest aspecte. El primer conferenciant va ser n'Andreu Manresa, periodista, i va parlar de la cuina en general; també ens va fer una entrevista per la ràdio. Aquest any va venir dos dies en Pomar (un dia dolç i l'altre, salat),

na Margalida de Ca'n Tàpera, la conferència i per acabar, trobava que era com a fred i vaig pensar: «amb un bon menjar, hi ha d'haver un bon vi» i a Lluçmajor que hi ha aquests cellers tan preciosos, pensàrem fer una explicació i degustació de vins. Se va fer al celler de Ca'n «Lluquet» i per ser la primera vegada, pareixia que ho havíem assajat perquè va sortir molt bé.

El segon any ja vàrem demanar al que era batle (A. Zanoguera) si ens deixava el local de la residència perquè hi cabia molta més gent i la cuina reunia totes les condicions. Ens va donar el seu vist i plau i de llavors ençà la Setmana de Gastronomia es realitza a la residència.

MESTRE TOMEU ESTEVE ÉS UN CUINER EXTRAORDINARI

-Així, a quins diferents llocs s'ha celebrat?

-El primer any, al forn de Ca'n Ramis i al local «Gran Via» i després ja a la Residència, sense comptar el celler per a la degustació dels

vins que va ser a càrrec d'en Mesquida de Porreres.

Després, ja hem seguit sempre una programació semblant: conferència, al principi, diferents cuiners, i un final diferent.

-Ens podeu parlar un poc sobre aquestes conferències?

-Hi ha coses que les prepares i coses que surten de manera improvisada.

Al principi, ni teníem contactes, ni coneixíem gaire gent i el segon any ho tornàrem dir a n'Andreu Manresa, però ell ens va dur un cuiner de Felanitx, en Toni de «Sa Sínia» i la conferència va ser una entrevista a aquest cuiner. D'altres conferenciants varen ser en Noan Miralles, professor de la Universitat, que va parlar sobre la cuina mallorquina al Segle XVIII amb un receptari molt curiós, l'inspector metge llucmajorer Antoni Torres amb un tema de cuina i higiene o sanitari quan va fer cinc anys duguérem en Joan Frontera, locutor de ràdio que feia un programa de cuina i vaig tenir la idea quan el vaig veure a la televisió i enguany va venir un altre professor de la Universitat, D. Joan Alegret que ens va parlar dels temes gastronòmics que surten a la literatura mallorquina fins al S. XVII.

-Quin sol ser el procés que se segueix a l'hora d'elaborar les receptes?

-Sempre hem procurat també variar-ho un poc i no seguir sempre la mateixa tònica. De totes maneres hi ha coses que cada any són iguals, per exemple, quan el cuiner o la cuinera es posen a la cuina, tenen els ingredients preparats i elaboren la recepta en directe, davant el públic, al mateix temps que comenten allò que fan i aclareixen dubtes i contesten preguntes que la gent assistent desitja saber. Després, de vegades es tasta el menjar elaborat, d'altres vegades s'han rifat plats i altres pics s'han deixat tots els plats a la residència perquè en mengin els interns. Ara bé, tota l'explicació i l'elaboració és en directe i des de fa dos anys, es grava en vídeo posant una pantalla al jardí o al menjador de la residència perquè tothom ho

pugui sentir i presenciar. Procuram de cada any millorar una miqueta més ja que el nombre d'assistència també augmenta.

-Els cuiners...?

-N'han passat molts: Na Margalida Alemany que gairebé és la convidada més constant, mestre Tomeu Esteve, Madò Andrevà de Pula, en Joan Abrines, en Raphel Pherrer (cuiner intuïtiu), en Pau Llull, en Toni Piña, en Joan Oliver, Madò Maria de «Sa Sínia», na Margalida de «Es Pla», de Campos...

Hem procurat dur gent major que coneix receptes més antigues encara que també n'han vingut de molt joves, i la nostra pretensió era que aquestes cuineres d'edat «anònimes», molt bones, venguessin a mostrar-nos la seva cuina.

La figura que pentura té més relleu va ser sense dubte mestre Tomeu Esteve, que avui per avui és d'allò millor i poder dir que a les Setmanes de Cuina l'hem duit, ja les mos fa famoses. Me va costar molt convèncer-lo però per mi ha estat un honor encara que tots han estat molt bons. Sempre hi ha, dins allò que és bo, el que és millor. No hem repetit cap cuiner exceptuant na Margalida Alemany.

-Per què aquesta excepció?

-No ho sabria dir ben bé. És una dona que sempre ha agradat molt, és un diccionari ambulant de receptes, bombardeja el públic amb receptes «improvisades» mentre elabora altres plats i com que sempre la mos han sol·licitada, i ella sempre ha volgut venir, l'hem tenguda cada any. Na Margalida del restaurant «Es Pla», de Campos, també ha ven-

gut dos anys però amb receptes ben diferents; un any amb salat i l'altre amb plats dolços.

SEMPRE HE TENGUT MOLTA COL·LABORACIÓ

-Heu parlat de cuina mallorquina, però així i tot sempre són molt variades, les receptes.

-Sí, com que la gent que ve és de distintes contrades de Mallorca, hi ha molts de plats que són ben desconeguts a Lluçmajor (sopes de Pollença...) També procuram que siguin uns plats assequibles a cada casa; no es tracta d'una cuina excessivament cara o luxosa.

-Hi ve molta gent, quanta?

-Es promedi és de cent a cent cinquanta persones (de vegades cent seixanta): Clar, dins la cuina no hi caben tots i per això vàrem decidir posar una pantalla com ja he comentat més amunt, i així la gent de fora pot seguir més o menys la Setmana.

-El darrer dia de la Setmana també és diferent. En què consisteix?

-També ha estat una innovació cada any. El primer any, degustació de vins, el segon, com que s'havien fet plats freds (carns fredes) es va decidir fer-ne una degustació al jardí de la residència, i com que no hi havia postres, vàrem demanar a tot el públic assistent que fos l'encarregat de portar-lo. No hi va haver cap dona que no dugués un plat dolç i hi va haver de tot; barros, orellanes, coques d'albercoc, gatons... fins i tot postres sofisticadíssims, com fulles de llimonera arrebossades i pètals de rosas escarxats.

Aquesta degustació va ser un èxit gros, i tothom va participar directament en la confecció del plat.

-Un altre final va ser una bunyolada

-Una altra vegada la setmana va acabar amb l'explicació de com desfer un xot (a cura d'una carnissera llucmajorera ja jubilada, na Rosa «Mel») i com treure els ossos als pollastres; un altre any una explicació-conferència i degustació de formatges (manera de fabricar-los, amb oli, amb cendra...)

En aquest sentit vàrem tenir molta col·laboració per part de fabricadors de formatges de Lluçmajor i enguany va finalitzar amb l'explicació i pràctica de muntar taules amb centres de flors: es va muntar una taula espanyola, una francesa i una rústica. Al final es varen rifar els centres que s'havien compost.

-Tot aquest muntatge segurament comporta molta feina i algunes dificultats...

-Clar que sí. Quan vols que una cosa surti bé sempre duu molta feina i preocupacions i no ho fas bé mai per a tothom. Però, què hi farem? Sempre he trobat molta col·laboració a l'hora d'organitzar la Setmana de Cuina i qualsevol cosa que he demanat per a aquesta activitat, sempre he trobat les portes obertes i una bona predisposició per part de l'altra gent. Telefonades, sortides per prendre contacte amb els cuiners o conferenciant, acompanyar-los o anar-los a cercar, sempre he trobat col·laboradors entre la mateixa gent de l'Obras i fins i tot amb gent del públic. Vàrem demanar el formatge de Ca'n Montes,... el formatge regalat... en una paraula, tothom s'ha portat molt bé.

-Per què s'editen els llibrets amb les receptes?

-Al principi, com tota cosa no planificada de tot correctament, la gent escoltava i després d'escoltar el primer dia tot el públic es va presentar amb quadern i llapis, però clar, no tothom està avesat a prendre apunts i sobretot pendants d'un cuiner que elabora una recepta de manera natural i més o manco ràpida. Decidírem fotocopiar les receptes i donar-les a la gent. Després, per a l'any següent

pensàrem en la possible publicació i si no m'equivoc ja duim tres llibrets publicats (comptant el d'enguany) on hi ha la llista d'ingredients, el nom del cuiner que ha elaborat el plat, el nom de la recepta i la preparació.

-Quines coses vos agradaria aconseguir per properes setmanes de Cuina?

-Una de les que me fan més il·lusió seria quan faci 10 anys, si hi arribam, tornar a reunir tots els cuiners i cuineres que han passat durant aquests anys i això exactament així ja no serà possible perquè, per exemple, madò Maria de «Sa Sínia» ja és morta i era una idea que la tenia dins el cap feia molt temps, poder tornar dur tots els professionals i aficionats que ens han ensenyat tantes receptes i tants de secrets culinaris. M'agradaria aconseguir que venguessin els gelats de Ca'n Joan de S'Aigo, ho he intentat un parell de vegades, però no hi ha manera i la meua màxima il·lusió seria poder dur en Celdo, que ja seria massa (no ho he intentat no sé com ho he de fer). Esperem que ens vagi bé i que un dia el poguem convèncer.

-Durant sis anys hi deu haver hagut moltes anècdotes...

-Moltíssimes, en record algunes. La primera setmana, de tant nerviosisme que estava, a mitjan setmana me vaig haver de colgar amb un gripot i no vaig poder assistir a la degustació dels vins; amb els bunyols també n'han succeït com el dia que n'Olives (un gran aficionat tan bo com un professional) va fer bunyols i en comptes de bunyols semblaven co-

quetes: «No vos preocupeu —ens deia— a vosaltres vos sortiran bé, la recepta és correcta però a mi no m'hi han sortit», o aquella vegada que Madò Maria de «Sa Sínia» que feia uns bunyols tan grossos com el puny, tampoc no li varen sortir fins al segon pastó. Una altra de bunyols: un pic que n'havien de fer de vent i de tovats, amb na Margalida de Ca'n Tàpera, ella no va poder venir i na Isabel (cuinera de la residència) i jo férem la pista; vaig demanar voluntàries d'entre el públic però només en va sortir una i entre nosaltres tres els vàrem fer.

Una altra anècdota curiosa és quan va venir Madò Andreu, de «Pula» que se devia pensar que havia de fer un sopar, per trenta persones, tota sola, dins una cuina i quan va veure cent dones que l'escoltaven i la miraven me va fer parlar a mi. I aquest darrer any que teníem una cuinera apartada i al final sense avisar, no es va presentar. Quan complíem 5 anys vàrem fer uns davantals que regalàrem al conferenciant i cuiners, a na Isabel (cuinera de la residència), al regidor de Cultura (M. Garcies) i al regidor responsable de la residència (S. Cal·dès).

-Fins quan, la Setmana de Cuina?

-Com a mínim, de moment la meua idea és arribar als 10 anys i per venmtura tancar aquests 10 números de cuina mallorquina. Més endavant es podrien fer altres tipus de cuina: especialitats de peix, cuina basca, cuina medieval... hi ha moltíssimes possibilitats i esper que si no ho faig jo ho faci un altre.

Catalina Font

Gent de la vila

Gori Garrover: «Jo som mallorquí i de Lluçmajor»

Gairebé ningú no coneix aquest llucmajorer de 40 anys com en Gori Andreu Cardell, més aviat és conegut per tothom com en Gori Garrover. Enginyer industrial de professió, viu a Tiana, un poble prop de la gran Barcelona amb la seva dona i la seva filla de deu

anys.

Segons ens va confessar la seva gran passió es fer el truc, per això el trobarem uns dies abans de Santa Cànida a can Semà i aprofitarem per fer-li aquesta entrevista.

-Per començar, ens podries dir quants d'anys fa que no vius a Lluçmajor?

-Fa molts d'anys, molts. Hauré de treure comptes! Tenia desset anys quan m'hem vaig anar o sia ara en farà vint i quatre.

-Com així, te n'anares tant jove i perquè?

-Bé, me'n vaig anar per estudiar, no per cap motiu en especial, senzillament perquè aquí no podia estudiar de cap manera el que jo volia. Altra temps no podien fer res, ara ho teniu tot més bé per aquí. Llavors, una vegada acabada una carrera tècnica com la que jo havia estudiat, a Mallorca no tenia moltes possibilitats de treball en aquest camp, en canvi Barcelona i Catalunya en general em donava un ventall de possibilitats molt més important que aquí no hi eren i vaig haver de quedar per allà.

-Quins records guardes dels qui foren els teus amics i companys?

-Bé dels amics guard molts bon records perquè tothom era amic meu. Abans s'estilava anar en quadrilles però a jo m'agradava botar d'una quadrilla a una altra; de totes maneres a la quadrilla més fixa d'allòs eren: Na Maria Calviño, Na Maria Ramon, la filla del batle, Na Francisca Salvà, Na Coloma Julià, Ses Vidals, Na Morlà, el més segur és que n'hagi deixada qualcuna, bé esper que no s'enfadin. Dels al.lots hi havia en Julià Caldés, En Miquel Pascual, En Colometa. També record el club de Hándbol de can Semà que fomàrem un parell

de companys i jo i per suposat tampoc no he oblidat tots els qui jugaven amb jo amb els juvenils de l'Espanya. Això són coses que per més que un vulgui no s'obliden, com tampoc s'obliden les voltes al quadrat que donàvem cada diumenge amb la quadrilla.

-I els teus pares, recordes com reaccionaren en el moment de la teva partida?

-Uf, sí: un desastre. No volien que me n'anàs de cap manera. Mon pare va tenir un disgust molt gros. Llavors, varen donar-hi passada veient que no anava malament amb els estudis i que tot tira-tira m'anava bé. Però vaja de tota la vida han tingut un disgust. Els haguès agradat que jo quedàs per aquí.

-Després de viure més anys a Barcelona que a Lluçmajor; d'on et

consideres?

-Això no es demana: Mai de la vida m'he sentit Barceloní. Quan em diuen català jo dic sempre: «Mallorquí i de Lluçmajor». Vaja, això si que ho he tengut ben clar des de fa molt i ha d'ésser així.

-I quant els dius als catalans això que tu ests mallorquí i de Lluçmajor com et tracten i que n'opines tu d'ells?

-Sí, personalment em tracten molt bé; si qualcú té una altra opinió la pot tenir; però generalment, el mallorquí és molt ben acceptat pels catalans i prova d'això és que tot d'una que ho saben et contenen qualque història rara de si coneixen això o allò de «l'illa salada». També crec que el mallorquí té molt bona entrada allà, per això del problema idiomàtic. El català ja de per si és molt tancat, molt seu, però al mallorquí l'accepten millor que un castellà. Els mallorquins ràpidament estam introduïts dins la societat catalana sense problemes.

-Ara per ara, tornaries a viure a Lluçmajor?

-Sí, sí, es clar! tot d'una quan pogués vendria a Lluçmajor, però jo i la meva família tenim la nostra vida montada allà i pensar ara en tornar és absurd encara que l'altre dia mateix ho comentava amb la meva dona i li deia que si ens haviem d'instal·lar a Mallorca ho haviem de fer prop de les meves arrels per devers S'Arenal, S'Estanyol o a Lluçmajor mateix; perquè és ben cert això que diuen de que «sa terrunya» sempre estira. Jo sempre vénc per

Santa Cànida o ho faig caure bé, al manco, perquè és quan els trobo tots reunits i puc saludar a tota la meua gent coneguda. M'agrada moltíssim venir a l'estiu encara que vénc altres vegades, per exemple, l'any passat venia cada mes, cercava qualque coseta per venir a tocar mare, això sí!, només un dia: al dematí era aquí i tornava cap a Barcelona de vespre. Però sempre abans d'anar-me'n m'agradava sopar aquí d'un bon pa amb oli, i abans haver fet una volta per plaça i un palo. Lluçmajor sempre m'ha estirat molt.

-Quines diferències hi ha entre la vida d'aquí i la d'allà?

-Bono! Jo no ho sé perquè de primera a Barcelona és allà on faig feina, tenc la meua família i aquí simplement vénc de vacances. Equilibrar una cosa i l'altra és difícil. Jo realment la vida de feina mallorquina no la conec perquè quan me'n vaig anar tenia 17 anys i no puc distingir les diferències que hi ha. Si jo comparàs d'una vida a l'altra no seria realista, és mesclar ous amb caracols, com diuen. No!, vénc a dir que la diferència és molt grossa just perquè estàs de vacances.

-T'enyores?

-Per suposat!. A més és molt curiós perquè el que més vaig enyorar a Madrid, l'any que hi vaig estar per fer feina, va ésser la mar i la gent mallorquina, el sentir qualcú parlar el mallorquí, fins que un bon dia no vaig poder més i vaig agafar un vaixell. L'espai i la diversitat de coses que puc fer amb un dia a Mallorca és el que realment enyor.

-I parlant de Lluçmajor, Què trobes que hi falta i que hi sobra?

-Que hi sobra i que hi falta?. No ho sé. Jo segueixc el poble un poc per la vostra revista i després també per el que em conten cada any a una reunió que tenc amb tots els qui férem sisè de batxiller, i precisament demà farà 25 anys que ens reunim i encara no hem tallat mai. O sia que fins demà quan siguem els 18 que som a la reunió no sabré les xefarderies del poble. Bé, el nostre xefardeix és sà, s'ha de dir tot. Per això, jo ara no som el més in-cat per dir que hi falta i que hi

sobra a Lluçmajor. Jo cada vegada que vénc trob coses noves fetes, i m'agrada veure que hi ha ambient, activitat i que no s'ha dormit tot. Però no puc entrar en polítiques que no conec; ni hi vull entrar.

-I Lluçmajor i els llucmajorers, han canviat molt?

-Lluçmajor, supòs que sí. Exactament jo no visc Lluçmajor al detall, sinó que ho visc a distància i just sé les notícies més rellevants i per

això, no es veu la diferència entre ahir i avui, però en general ha canviat. Respecte als Lluçmajorers, no han canviat i esperem que no canviïn, al manco els que jo conec.

-Vols dir res més abans d'acabar l'entrevista?

-No, jo crec que ho he dit tot. Bé això sí, sort i que continueu.

**Antoni Vadell
Margalida Mut
Andreva Puig**

Formant part del programa dels nombrosos actes de les Fires d'enguany i tal com és un antic costum es va celebrar a devora el Col·legi Públic Jaume III el concurs-exposició provincial de bestiar oví, sota l'organització de l'Ajuntament de Lluçmajor i el patrocini del mateix Ajuntament, Govern Balear, Consell Insular, «La Caixa», «Sa Nostra», «Caixa Rural» i Cambra Agrària Local.

Com cada any el que cridà més l'atenció fou el concurs de bestiar oví, ja que és allà on hi ha més participació, i no precisament pels premis, ja que qui més qui manco no està molt en darrer d'una cosa, sinó per tenir l'honor i l'orgull de poder dir «enguany he guanyat», i també de les possibles ventes que puguin venir després.

De totes maneres s'ha de qualificar de bona l'exposició de bestiar oví, així com també fou bo i sorprenent el nombre de corralles de cabres que hi hagués, reafirmant així la gran acceptació que tornen a tenir aquests animals; tampoc faltaren unes quantes bísties, on cada any hi solen esser presents encara que sia en un nombre més reduït.

Els premis es repartiren de la següent manera:

-MALLORQUINA BLANCA.

Bestiar adult, primer premi a la ramaderia de Sebastià Sampol Roig, segon a la d'Antoni Sureda Llinàs i tercer a la de Miquel Tomàs Garau.

Bestiar jove, primer premi a la de Miquel Tomàs Garau.

Sementals, primer premi

Fires '90. Una exposició agradable

a la de Sebastià Sampol Roig.

-MALLORQUINA PIGMENTADA.

Bestiar adult. Primer premi a la de Rafel Adrover Adrover, segon a la de Francisca Catany Martorell i tercer a la d'Andreu Vidal Salvà.

Bestiar jove. Primer premi a la de Monserrat Sitjar Cirera, segon a la de Bernat Barceló Noguera.

Sementals. Primer premi a la de Francisca Catany Martorell, segon a la d'Andreu Vidal Salvà i tercer a la de Climent Noguera Nadal.

-MANCHEGA.

Bestiar adult. Primer premi a la de Miquel Vives Lliteras, segon a la de Guillem Llabrés Feliu i tercer a la de Bernat Barceló Noguera.

Sementals. Primer segon premi a la de Miquel Vives Lliteras i el tercer a la de Rafel Adrover Adrover.

-ILLE DE FRANCE.

Primer premi a la d'Andreu Bujosa Obrador.

Sementals. Primer premi a la de Guillem Llabrés Feliu.

-LANDSCHAF.

Primer premi per la de Rafel Adrover Adrover.

-SULFFOLK.

Primer premi per la de Llorenç Payeras Capellà.

-CHURRA.

Primer premi a la de Ca'n Montes S.A.T.

-ROMANOFF.

Primer premi a la de Guillem Llabrés Feliu.

-MERINA.

Primer premi a la de Fernando Escobar Utrera.

-SORIANA.

Primer premi a la de

Rafel Adrover Adrover.

Essent l'exhibició del bestiar de cabres de molt elevat nivell tècnic, el jurat qualificador va concedir un premi als següents ramaders:

Rafel Calderon, Ferran Escobar, Jordi Pont, Bonaventura Roig, Joan Garcia, Pere Sastre, Francesc Pons,

Antoni Salvà, Angel Galgon i Miquel Lliteras.

També s'entregà l'estàtua del Rei Jaume III a la ramaderia Barceló Internacional per haver guanyat tres anys seguits.

El nombre de corralles fou 65 i de ramaders 25, i el nombre d'exemplars 260.

Temps de... caçar tords al coll

Aquesta és una de les activitats cinegètiques que estan arrelades fortament a les nostres illes. La caça de tords amb filats al coll es ve practicant de segles enrera.

La zona on està més estesa és la de muntanya on degut a les seves particularitats orogràfiques i la seva vegetació facilita les ubicacions de colls per a la caça. Gràcies a aquestes particularitats és en aquestes zones allà on es fan les majors caçades de tords.

Però aquí, al pla, també es practica aquesta modalitat de caça aprofitant el pas del tord quan s'aixeca i quan se'n va a colgar, els caçadors del nostre terme han anat vius i han fet els colls per allà on passa el tord, classificant els colls de matí o de colgada.

Aquest esport, degut a la facilitat de la seva realització, pot ser practicat tant per homes, dones o nins i el seu cost es limita amb l'adquisició dels filats i les canyes.

Un pic que hem comprat aquests dos elements, el caçador tria el coll, com ja hem dit de matí o de colgada (per un coll s'aprofita que hi hagi dos ullastres o mates que sien altes, als quals esmotxats se'ls deixa un pas entre ells que serà, per allà on passarà el tord), amb els filats oberts, els quals són més amples de damunt que de baix, el caçador se col·loca d'esquena d'allà on li ve el tord. Un pic aquest ha pegat als filats el caçador els tanca o «tiba» quedant el tord enganxat a la xerxa. Aquí hem de tenir en compte que el pas del tord tant quan s'aixeca com quan se colga sol durar uns vint minuts aproximadament.

És molt important que els filats no tinguin ni brutor (qualque branconet o fulles) al seu damunt ja que el tord ho veuria i ja no hi pegaria.

Aquesta és una caça que també està reglamentada per la Federació Espanyola de Caça, limitant els dies a caçar i també les peces a capturar, quedant aquestes a 25 per dia de caça, cosa que pocs pics sol succeir ja que el promig no sol superar els 10 per caçada.

En aquest segon mes de l'any agrícola hi ha hagut notícies bones i altres no tant bones, però en general ha estat un bon mes per la foravila.

Pel que fa a la pluviometria d'aquest mes s'ha de tenir en compte la gran quantitat d'aigua caiguda en comparació amb altres anys; ha plogut un total de 135'4 litres per metre quadrat dins el poble de Llucmajor i una quantitat semblant dins el terme, xifra molt superior als 5 litres de l'octubre de l'any passat.

Tots els pagesos han qualificat de molt bones aquestes brusques, que juntament amb les del Setembre han fet que hi hagi molt bona saó i fins i tot a algunes zones encara no han pogut sembrar o fer el guaret degut a que era massa blan.

Pel que pareixia que serien bones aquestes brusques i les del mes d'Agost eren pels esclata-sangs, ja que hi ha una dita que diu que si plou per agost hi ha esclata-sangs, i enguany ploqué 70'4 litres, xifra gens despreciable, però la veritat és que d'esclata-sangs se'n sent parlar però per dir que n'hi ha molt pocs.

Si bé és ver que per la muntanya se'n troba qualcun, per la marina de Llucmajor les quantitats trobades són ridícules, a agres on era fàcil trobar-n'hi un parell de quilos ara va bé si se'n troben dos o tres.

Els preus

Aquest mes podem destacar unes certes pujades amb comparació al mes passat, dins el mercat dels animals, si bé són molt poc significatives, però de totes maneres és una alegria per als nostres malmenats pagesos.

Les porcelletes se mantenen entre les 280 i 350 ptes. el quilo, els xots entre les 350 i 400 ptes. el quilo, i preferint-se el d'uns 13 quilos per la canal, els bous de 480 a 550 ptes. el quilo i les truges entre les 90 i 100 ptes. el quilo.

No podem dir el mateix del mercat agrícola perquè segueix igual, on a més es preveu que seguirà per l'estil sense grans canvis. Les garroves van a 17 ptes. el quilo i el bessó damunt les 165 ptes. el quilo.

HAMBURGUESES

- «PERROS»
- «PINCHOS»
- «PEPITOS»

Provin la nostra
CUINA RAPIDA, ÉS TROPI!...

Obert tots els dies

**Servei de begudes i menjars
de qualitat a preus raonables**

Avinguda Carles V - Tel. 66 11 17 - LLUCMAJOR

COLORINS

MODA
INFANTIL

C/. D'es Vall, 107

☎ 66 27 26

LLUCMAJOR - MALLORCA

Gloses i cançons

Ses piripècies d'un perdiuer

Mos ha sabut molt de greu però les cançons corresponents a aquest títol no varen sortir completes per causes totalment fora de la nostra voluntat. Aquest mes vos oferim la resta i les anotacions finals a què

fèiem referència. Els qui vulguin conservar-la, la tendran en dues revistes.

G. Oliver

Amb sos desbarats que em feia,
perque jo pensava i deia:

«Tothom de mi se'n riurà,
tan molt com en vaig pagar

i sortir-me una cloveia». (11)

Es dia vint de gener
serà Sant Sebastià
i la vull tornar a provar
per veure si ho farà bé;
jo crec que n'hi mataré
si penj a dins ses Tanquetes.
Vaig pagar moltes pessetes
i encara no m'he estrenat;
si es torba com s'ha torbat,
allà envant, seran estretes.

Dia vint, en bon matí,
vaig penjar dins sa Cabana;
va partir de bona gana
i per tot en va sentir.
Ella se posà a esclafir
i, en tant en tant, a cantar,
una dins es camp va entrar
curritxant i estufada
i li peg escopetada
i en es tir hi va quedar.

Sa lluita continuà,
ella ho feia de primera,
i a l'instant, a sudarrera,
una des camp va cantar.
Vaig dir: «Aqueixa vendrà,
puc preparar s'escopeta».
Va ser una femelleta
i m'entrà ran-ran parat;
m'afina per un forat
i, volant, pegà a sa pleta.

Ja em torna anar malament,
vaig dir, es temps que volava;
ell de cantar no parava:
feia feina de valent.
Es cap d'un petit moment,
en venguéren tres volant
i al punt una, potonant,
s'entregà ben estirada;
li enverg escopetada
i li vaig matar a sudavant.

FABRICA DE JOIERIA GARAU (Ca'n Caieta)

Fabricant Illes Balears 030

Només es fabrica amb or de primera llei (18 K)

**FILIGRANES, CORDONCILLOS,
GRANET I REPRODUCCIONS DE
JOIES ANTIGUES MALLORQUINES**

PLATERIA - RELLOTGERIA

Llistes de Noces, Comunions i Naixements

C/. Born, 29

Tel. 66 04 03

Quan des parat vaig sortir,
li vaig mostrar sa d'enterra
i tot d'una s'hi aferra
i va rompre a esclafir.
Ja frissava d'esser aquí
per contar es resultat.
Vaig arribar tot suat
i sa dona em diu: «Dus ploma?»
Jo li dic: «Toca't sa poma,
perque avui venc carregat».

S'altre dia hi vaig tornar;
vaig sortir dematinet
i va ser un dia fred
que no es podia aguantar.
Va caure que vaig penjar
a devora un buc d'abelles
i m'inflaren ses orelles
que em moria de dolor;
per més putada, es pastor
llavors passà amb ses ovelles.

Dimecres hi vaig tornar,
que en sabia dos esbarts;
varen esser de moscards
ets esbarts que hi vaig trobar.
Es coll me varen posar
inflat, com un tamborino,
i, davant can Rafelino,
es metge vaig encontrar
i tot d'una em receptà
purga d'oli de ricino.

He quedat ben arreglat
amb aquesta moscardada;
me n'he duit tal enutjada...;
dotze quilos m'he aprimat.
En tornar dins es parat,
me'n duré un brot de pi;
el cremaré en esser-hi
i pintura fugiran;
i si així no se'n van,
no confii de tonar-hi.

Dissabte la vaig penjar
amb una bona diada;
no la vaig tenir penjada,
i va rompre a curritxar;
jo me vaig posar a gratar
per ses parts més delicades;
vaig començar a fer grapades:
m'esclatava de picor;
me vaig treure es camisó
i hi vaig dur dotze paparres.

Es reclam se morirà
de tant que va de caguetes;
adiós dos mil pessetes...!
no sé com m'he d'arreglar;
com jo veig lo trist que va,
he plorat més de mitja hora.
Sempre li estic a devora
raparant si caga dur;
si se mor, estic segur
que sa dona em treu defora.

Ja puc aplegar es filats,
es reclam ha badallat
i sa dona m'ha avisat
que no estarem més plegats.
-Perque això són desbarats,
en reclams gastar doblers;
amb tu no hi vull estar més
ni tan sols familia teva.-
I jo li dic: «Filleta meva,
tot m'ha sortit al revés».

Amb sa dona ho he arreglat,
després de molt de pregar;
de perdiu, no en puc parlar
perque li tenc ben firmat.
I ara estic obligat
a seguir sa idea seva;
no m'agrada aquesta breva,
però m'he d'aconhortar
si vull que me faci cantar
qualque pic sa perdiu meva.

Es diumenges, a bracet,
amb sa dona surt a plaça
per veure sa gent que passa.
No pateix calor ni fred:
Me present ben mudadet,
amb calcetins i corbata
i abans, a dins una mata,
carregat de fred de peus,
vaig aplegar dos memeus (12)
que per poc un d'ells me mata.

Un perdiuer s'ha aguanyat,
sense fer cap cerimòni'
o que el duguin a la glòri'
o tancat as manicomi
com un loco rematat.
Es **cuento** s'és acabat;
si a tots vos ha agradat,
conservau-lo a sa memòri'.

Andreu Vidal i Torrens (1987-19?)
(a) Mestre Andreu Pedregar

NOTES:

(11).- Clovella: Persona (animal) poc aguda, d'escassa vàlua moral, DCVB.

(12).- Memeu: Costipat fort (Mallorca), DCVB.

JAIME LLULL RODRIGUEZ

*INSTAL·LACIONSELÈCTRIQUES

Enllumenat
Instal·lacions d'energia solar
Muntatge de quadres elèctrics
Antenes TV

* INSTAL·LACIÓ DE COMPTADORS

Canvis de tensió
Contractació de comptadors

C/. Gómez Ulla, 45 - Tels. 66 17 92 - 24 22 86

FINA

C/. d'Es Vall, 49
Tel. 66 11 58

PLA "SA NOSTRA" JUBILACIÓ
PENSIONS

TALLER MECANICO
NOGUERA

DEL MOTOR I DE L'AUTOMÒBIL

Pedro Noguera Enseniat

Servei Automòbils

C/. Ripoll, 30 - Tel. 66 22 13

plus motor s.a.

PETITONS

ARTICLES
INFANTILS

De 0 a 10 anys

LLISTES
NAIXEMENT

Plaça d'Espanya, 46 - Tel. 66 18 59
LLUCMAJOR

PASTISSERIA

Ca'n Lluc

Sant Llorenç, 78 - A - Tel. 66 06 69

LLUCMAJOR (Mallorca)

EL SALO DE PERRUQUERIA
I BELLESA DE LES

**GERMANES
PUIGSERVER**

ELS OFEREIX EL SEU HORARI:

De dimarts a divendres

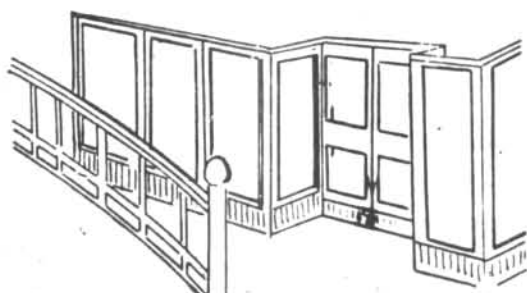
de 9 a 12 i de 15 a 19

i els dissabtes de 9 a 19

C/. Orient, 8

Tels. 66 20 08 - 66 11 12

LLUCMAJOR

**FERROS ARTÍSTICS
I FORJATS
ESPECIALITAT EN
TREBALLS D'ALUMINI**

CERRAJERIA

Jaime Maimó

Villa de Madrid, 4
Avd. Carles V, s/n - Tel. 66 06 82

LLUCMAJOR
(MALLORCA)

El dilluns, 29 d'octubre, a les 20'45 h. el vestíbul de Casa de la Vila estava ple de gom a gom. Més d'un despistat que passava per la plaça va demanar a veure si regalaven res... Damunt el primer graó de l'escala, un policia municipal impedia el pas als ciutadans que volien pujar al saló d'actes, i obligava d'esperar com si es tractàs d'un comerç un dia de rebaixes o d'un espectacle musical protagonitzat per alguna estrella de rock.

Tothom estava impacient per accedir a la sala i poder ocupar els primers bancs, idò, ja se sap, entre la manca de megafonia i el baix to de veu d'alguns dels membres del Consistori (entre ells el batle) els de darre- ra no senten ni pruna.

Quan es va sentir el crit d'Ara sí! pronunciat des de dalt de l'escala, el policia municipal franquejava el pas a les nombroses persones que s'havien congregat a l'entrada de l'Ajuntament. Ràpidament s'esgotaren les entrades i els manco puntuals no tengueren més remei que seguir les incidències del Ple, atapeït a l'entrada del saló i part de l'escala.

Ja que les mocions que presentava el PP figuraven al final de l'ordre del dia, els demés punts del Ple passen sense pena ni glòria, a l'espera del plat fort que a priori, contava amb tots els ingredients necessaris per aixecar bòfegues. I sobretot si tenim en compte l'escalfament que havia suposat la tirada d'uns pamflets anònims efectuada amb traïdoria la nit del diumenge al di- lluns.

Iun mal presagi. La primera de les mocions va aca- bar com el rosari de l'aurora. En aquesta ocasió els tirs anaven contra el regidor d'UM, el qual sempre ha estat baix del punt de mira del Grup Popular per la seva col·laboració amb l'equip socialista.

Les censures del PP eren per a la compra d'uns te- renys per ampliar el Camp Municipal d'Esports. A la ja manifestada crítica per l'elevat preu de l'operació, en aquesta ocasió s'afegia que eren insuficients per al seu destí d'albergar unes instal·lacions homologades.

Una vegada exposada la proposta, tot quedava com el rosari de l'aurora. L'equip de govern municipal ac- ceptava la idea i, amb una verònica que havia signat in- clús el mestre Marcial Lalandà, l'assumpte quedava li- quidat i passava a la corresponent comissió municipal.

Es tractava del primer trencament de la nit que propiciava el reglament orgànic de la Corporació. Un reglament l'aplicació estricta del qual havia anunciat el batle en els moments inicials de la sessió plenària i que després jugaria un paper decisiu en el desenvolupament del ple.

Va sonar el gong. Els nervis eren a flor de pell en els escons de l'oposició mentres que en el ban de la majoria (on seia l'acusat) regnava la tranquil·litat.

Els vacil·lants inicis de la intervenció del fiscal (el portaveu popular) aixecaren un remor d'astorament entre els assistents.

Joan Miquel, com si resàs el rosari, va passar llista a una llarga sèrie de realitzacions i obres fetes per l'actual Consistori. Totes foren carregades sobre l'espa- tlla del responsable d'Urbanisme i quan va arribar a les infraccions de Son Verí Nou, el portaveu popular va in- sistir una i altra vegada, que el seu partit «no havia de- nunciat ningú». «Ens hem limitat (va afegir) a comuni- car el fet de les irregularitats al batle» i va calificar les infraccions com una prova de la mala gestió urbanística de Tomàs Garcias.

Joaquín Rabasco va entrar en escena fent el desganat amb talent, no va oferir cap novetat, i va mantenir amb la seva habitual retòrica, que totes les crítiques del PP ja les havia manifestat, per activa i per passiva, a di- ferents sessions. Miquel Clar va manifestar el seu vot en contra de la moció i Maties Garcias, no tan explícita- ment com el regidor d'UM, va donar a entendre que no donaria suport a les tesis del Partit Popular.

Sabates Can Gramet

**VENDA DE MOSTRES
PARELLS SOLTS**

C/. Bisbe Taixaquet, 6 - Tel. 66 03 74
LLUCMAJOR

Tomàs Garcias va limitar la seva defensa serenament, a les irregularitats de Son Verí Nou, i amb una llista de dates, expedients i decrets de paralització d'obres va voler dir que les actuacions municipals al respecte s'havien produït amb anterioritat a les denúncies del PP. Una «càrrega de profunditat» contra Sebastià Verger quan li va demanar si el regidor popular havia dit que Tomàs Garcias havia venut uns solars a la polèmica urbanització, pareixia que obria la caixa dels trons, però tot quedava com el rosari de l'aurora.

L'aplicació del reglament pel batle deixava el portaveu popular sense torn de rèplica, i l'afirmació del propi Joan Monserrat quan va dir que la reprovació no tenia cap efecte ni consideració, va donar el cop de gràcia a la moció del PP i els regidors optaren per una alçada de cul i abandonaren la sala, possiblement en disconformitat (no explicaren la seva decisió contra la postura del batle).

Seguidament, vàrem assistir a una curiosa votació, protagonitzada només per la majoria de govern, és a dir amb els promotors de la censura al responsable d'Urbanisme fora de la sala. El resultat era evident i en J. Rabasco s'havia quedat tot sol per haver-se embarcat amb una tripulació que havia abandonat el vaixell i s'apressava a manifestar que no emetia cap vot.

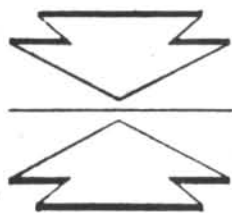
«Res no vàrem aclarir», diu el mussolet,... ell que esperava sarau per llarg. «Idò que esperaves caparrí?», li contestà l'òliba, la qual sempre vol saber tot allò que passa per la Casa de la Vila i abans que el mussolet obrís la boca, li enroscà: «No me diguis que defens el responsable d'Urbanisme; no som l'advocat de ningú, però si l'oposició vol fer plomes s'ha d'aclarir primer i ha de mirar cap on ha de tirar i sobretot ha de preparar bé l'escopeta.

L'altre dia, per les Fires (crec que era «Es Firó») el mussolet des de la soca d'un ametler va observar una nova modalitat de «footing». Uns turistes que s'atracaven a la benzinera del Sr. Regidor d'Esports, per poder veure quina era la de torn de més a prop (la del camí de Ciutat es trobava tancada), quan llegien al tauler d'anuncis, els va sortir un canot de bestiar vell i si no hagués estat per l'agilitat de l'estranger, els hagués fet qualque pessigolla.

Allò que no sabia el mussolet és si a això d'organitzar curses, el Sr. Regidor només ho fa per les Fires per tal de col·laborar amb la bulla i el trui o si ho fa regularment per fomentar l'esport que, després de tot, és la seva feina extra.

El falcó li va treure el gat del sac. La cosa no és casual. Està ben organitzada, només té un error i és de tant en quan el corredor no és tan bo com el ca en això del «footing». També de vegades els clients l'han de practicar els dies laborables i a més d'un l'ha aplegat; però no s'han de prendre malament aquesta situació, en aquest cas podríem dir que el «bon» fi justifica el mètode.

El que es demana el falcó és si aquesta nova manera de fer propaganda de les benzineres de Campsa, és coneguda per la Companyia i què passarà quan hi hagi la possibilitat de la competència. Hi ha el perill que Campsa i el Sr. Clar només vinguin benzina als bons esportistes, però endavant, Sr. Clar, que el foment de l'esport val aquest sacrifici, i més.

**CENTRE
DE
RECONeixEMENT
MEDIC - PSICOLOGIC**

ANTONI ISERN OLIVER

**certificats
mèdics per a
permís de conduir i
llicència d'armes**

Carrer Antoni Garcias, 1-a (damunt Ca's Notari)

HORARI:
Dilluns i Dijous de 16,30 a 21 h.

Juvenils - I Regional

C.D. Espanya

Demanar que els juvenils anassin per la mateixa línia de la temporada passada seria demanar molt, recordem aquell balanç que gairebé és impossible que es repetixi:

J	G	E	P	GF	GC	Punts
28	21	3	4	70	22	45

Aquest percentatge el va dur a arribar el segon classificat, a cinc punts de distància del líder Manacor i a deu per sobre del tercer, el «Petra».

Però ara les coses han canviat, l'entrenador és nou, Delfi Janer va ocupar el lloc de Joan Llompart i mitja dotzena de components de l'anterior campanya s'han repartits entre el majors del CD Espanya i el CF Lluçmajor. Totes les comparacions són odioses però és obvi pensar que els nostres juvenils, sense anar malament, disten molt de ser aquell conjunt disciplinat i harmoniós de la temporada anterior i no em referesc només als resultats. Les «fregades» entre alguns jugadors i l'entrenador són contínues i això no pot acabar bé. Esperam, de veritat, que tot es solucioni i que tot torni al seu lloc.

BALANÇ DE DEU JORNADES

Quan s'ha complert una tercera part de l'actual campionat, el balanç és aquest:

J	G	E	P	GF	GC	Punts
10	4	2	2	13	18	10

Però aquests deu partits, tots tenen una història i nosaltres tractarem de resumir-la molt breument.

MANACOR B, 2 - ESPANYA, 2

Era en ple estiu, un 26 d'agost, quan va començar el campionat Juvenil de Primera Regional, Grup A en el qual es trobaven els nostres representants que anaren, en primera sortida, a la ciutat de les perles. Idò bé, la cosa va ser bastants per començar i dels sis punts en joc, els llucmajorers, amb el nou entrenador Delfi Janer al front, se'n dulen un quan varen empatar (2-2) i no està gens malament per ser el primer partit.

ESPANYA, 1 - FELANITX, 0

El conjunt d'«Es Torrentó», de la ciutat que va veure néixer al gran campió del Món Guillem Timoner, va ser el primer rival que va tenir l'Espanya en el seu debut al Municipal llucmajorer. Els equips felanitxers sempre han causat problemes als locals i aquest cop no va ser cap

C.D. Espanya Juvenil. Temporada 1990 - 91

en un partit en què les defenses superaren quasi sempre als atacants.

ESPANYA, 1 - ESCOLAR, 0

Segon partit seguit que l'Espanya jugava a Lluçmajor i idèntic resultat (1-0). A. Nadal, A. Server (P. Muñoz), A. Segura, Vicens, M. Mas (Adrover), Ruiz, Veny (Juanan), A. Clar, Cosme (Ferretjans) i Bonet i.

El gol de la victòria va ser aconseguit en el minut 29 de la segona part quan Ruiz va aprofitar un centre passat, al segon pal, d'Antoni Clar.

Hem de dir que l'Escolar de Capdepera va venir a disputar aquest partit només amb nou jugadors, va fallar una falta màxima que va ser detinguda per Mesquida i va jugar millor que els locals que aquest pic varen ser bastant fluxets.

POBLENSE, 2 - ESPANYA, 0

Primera derrota del CD Espanya en aquest campionat de lliga. L'equip blaugrana de la Unió Esportiva va ser superior als blaus de Lluçmajor que no varen aconseguir

ni un sol gol i això que des de l'inici de la lliga n'havien aconseguit marcar un en cada encontre.

ESPANYA, 1 - J. SALLISTA, 3

Delfi Janer va alinear per a aquest partit els següents jugadors: Mesquida, A. Nadal, A. Server (Feret Jans), A. Segura (Janer), Vicens, Juanan, Ruiz, Veny, Clar, Adrover (Bonet II) i Bonet I.

Malgrat que en el m. 22 A. Clar aconseguia neutralitzar el primer gol assolit pel Joventut, que havia passat davant al marcador, els visitants varen ser superiors i abans del descans ja havien desnivellat la balança. Però on es va notar més la superioritat del Sallista, que amb aquest triomf aconseguia el liderat, va ser en el segon temps en el qual va tornar marcar en el m.18 i amb el segon gol el partit quedava sentenciat.

PETRA, 2 - ESPANYA, 2

El CD Espanya, que va empatar a Petra va jugar amb aquests components: Mesquida (Xisco), A. Adrover, A. Server, Juanan (Bonet II), A. Vicens, A. Nadal, A. Segura, J. Veny, Ruiz, Lucas i Bonet I.

L'autor dels dos gols va ser Bonet I que va aconseguir, juntament amb el seu company, esborrar l'únic negatiu que tenia l'equip.

ESPANYA, 1 - SÓLLER, 2

La primera derrota de l'Espanya a Llucmajor contra l'equip de la ciutat dels tarongers. Els amfitrions de la ciutat que jugaren en aquesta ocasió varen ser: Mesquida (Xisco), Adrover, Server (Amengual), Segura, Vicens, Nadal (Janer), Ruiz, Veny (Muñoz), Bonet II (Cosme), Lucas i Bonet I.

El primer i segon gol varen ser aconseguits pel l'equip visitant en els m.28 i 43 respectivament, resultat amb el qual es va arribar al gol espanyista en un contratac amb tir final de Ruiz que la fusta retornà i Cosme, atent, marca.

ESPANYA, 4 - BARRACAR, 2

Els locals varen jugar aquest encontre amb la llista següent: Xisco, Nadal (Muñoz), Juanan, Amengual, Vicens, Segura (Bonet II), Ruiz, Adrover, Clar, Lucas (Veny) i Bonet I.

Els autors dels gols varen ser Bonet I i Antoni Clar que en va aconseguir de marcar tres en un dematí inspirat i que ens va recordar el gran jugador que va ser son pare, en Jaume Clar.

CAMPOS, 5 - ESPANYA, 0

Que nosaltres recordem, en un partit oficial, mal el CD Campos no havia aconseguit tanta diferència golejada contra el CD Espanya que va jugar amb aquests homes: Xisco (Salvà), Nadal, Juanan, Amengual, Vicens, Veny, Ruiz (Bonet II), Adrover, (Segura), Clar (Cosme), Lucas i Bonet I. No hi ha res per comentar en un resultat que ja ho diu tot.

ESPANYA, 1 BADIA, C.M. S.S., 0

L'Espanya de Llucmajor va vèncer per un gol a zero al Badia de Cala Millor i Son Servera, gol aconseguit per Ruiz als deu minuts del segon temps. La veritat és que en els darrers minuts l'equip coster va pressionar i va estar a punt d'empatar però les bones intervencions del meta Mesquida varen evitar que els forans s'emportassin un punt.

Text i Fotos: J.Q.C.

EQUIPS	J	G	E	P	F	C	P
Barracar	10	8	0	2	21	10	16
Juv. Sallista	9	7	1	1	32	8	15
Sóller	10	6	1	3	23	13	13
Badia C.M.	9	5	3	1	14	10	13
Pollença	11	4	4	3	14	22	12
Pobler	9	3	5	1	14	8	11
Felanitx	11	5	1	5	19	15	11
Manacor B.	10	4	2	4	19	16	10
Espanya	10	4	2	4	13	18	10
Petra	10	2	35		14	24	7
Campos	9	3	0	6	15	11	6
Binissalem	9	2	2	5	13	28	6
Escolar	9	1	2	6	3	13	4
Murer	9	0	1	8	8	27	1

Maria Clar

Boutique

c/ Impremta, n.º 1 - (Pas d'en Quint)
Tel: (9 71) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

FOTO CLAR

Perfumeria

Reportatges, Fotos d'Estudi,
Carnet... i una extensa gamma
de productes de perfumeria

OFERTES EN CAMERES FOTOGRÀFIQUES
VENDA DE CARRETS

Carrer Nou, 8 - Tel. 66 06 32 - LLUCMAJOR

Futbol d'empreses

El «Restaurant Tropical» en bona línia

El Restaurant «Tropical» que presideix Pep Lluís García Garrido porta una bona línia des de que es va iniciar en el grup B, d'aquest Futbol d'Empreses, quan s'han disputat set jornades.

En el primer partit de lliga, disputat dissabte dia 8 de setembre, al R. Tropical li va tocar jugar a Lluçmajor contra el «Mumper». El resultat final va ser la victòria (3-1) dels locals davant d'un rival de molt de compte que ha perdut, fins ara, només un partit dels set que coneixem.

Va ser la segona jornada de rivalitat local i aquí el Bar «Pou» va guanyar amb justícia, amb dos gols de Joan Oller, a un R. Tropical que encara que va tenir més ocasions que el contrincant només va ser capaç de comptabilitzar un gol per obra de Jeroni Tomàs quan ja acabava el partit.

Però no li va durar molt disgust a l'equip dirigit per Biel Rigo perquè una setmana més tard d'haver perdut contra l'etern rival, vencien per golejada (5-0) al Comercial «Marí» que no va poder, tan sols, marcar el gol que diuen de l'«honor».

Després de 15 dies el Rt. Tropical tomava jugar a Lluçmajor perquè havia descansat en la jornada anterior. El triomf va tornar

somriure als llucmajors però aquest pic només per la mínima (2-1) perquè la Unió Esportiva «Es Com-Gells» va posar més dificul-

tats de les que s'havien previst i a punt va estar d'aconseguir un positiu.

Un altre important triomf aconseguit pel «Tropical» va ser contra Portes «Sans», dins casa seva, per un resultat (2-4) que venia a confirmar el bon joc dels llucmajors davant d'un rival veterà en aquest futbol d'empreses.

El penúltim resultat del qual tenim notícia és la segona derrota aquesta vegada a Palma Nova contra el titular d'aquella zona, el D. «Maganova» que va vencer per 2-1 als de Lluçmajor que s'hagueren de doblegar davant aquest bon equip.

I per finalitzar, una altra golejada (5-2) del Rt. Tropical que va guanyar a Lluçmajor al Sant Marc de Sineu amb gols de Fuentes (3) i Domínguez (2). Aquest primer jugador autor de tres gols es troba en un gran moment i Domínguez va tenir un horabaixa sortós perquè en poc temps que va jugar va aconseguir dues dianes.

Text i Fotos: Joan Quintana

C.D. Zarza	7	6	0	1	19	5	12
Mumper	8	5	2	1	19	8	12
Rte. Tropical	7	5	0	2	21	10	10
D. Maganova	7	4	2	1	13	7	10
Sant Marc	7	4	0	3	18	15	8
Bar Pou	8	3	2	3	9	15	8
Comercial Marí	8	2	2	4	17	21	6
Puertas Sanz	7	1	3	3	8	13	5
U.D. Es Com-Gells	6	1	1	4	11	13	3
Vtnos. La Real	7	1	1	5	9	16	3
Bar Can Bessó	6	0	1	5	7	28	1

DOLÇ I SALAT

FRUITS SECS

CONGELATS

POLLASTRES A L'AST

Plaça d'Espanya, 8 - Tel. 66 24 06 - LLUCMAJOR

CENTRE DE PREPARACIÓ MATERNAL ATÈS PER COMARES

Carrer Rigo, 73 - LLUCMAJOR.
Tel. 66 24 90 (Dimarts i Dijous horabaixa)
Tel. 66 17 98 (particular)

La Colombòfila a Lluçmajor

En aquest mes parlar de coloms missatgers és parlar de les amollades d'entrenament que ja varen començar amb la de Ses Escoles (C.P. «Rei Jaume III») en el moment en què les autoritats felen l'entrada al recinte per visitar la Mostra el Dia de la Darrera Fira. Va ser tot un espectacle perquè més de mil coloms varen aixecar el vol d'un cop i varen fer unes voltes abans de tornar als colomers. A partir d'ara, cada setmana els coloms prendran part en una amollada que tindrà com a finalitat potenciar l'instint d'orientació, per poder dur a terme, més endavant, les amollades des de la Península.

També durant aquest mes d'octubre ha tingut lloc el sopar de la «Penya colombòfila 1000» que, com sabeu, està integrada per una quarantena de colombòfils, dels quals sis són de Lluçmajor (A. Oliver, J. Monserrat, B. Bonet, S. Ballester, Janer-Tomàs i J. Jaume), que pretenen fer realitat l'amollada de coloms des de Lisboa, a Portugal. Enguany no es va conometrar cap colom dins el temps reglamentari però una femella del colomer Janer-Tomàs de Lluçmajor va tornar des de tan llunyana distància (més de 1000 Kmts) i aquest fet va ser recordat per la Penya amb una placa commemorativa que va rebre Llorenç Tomàs («Xerafi») després del sopar.

Des d'aquestes línies volem donar l'enhorabona al Tàndem Janer-Tomàs per les seves bones fetes colombòf les que han posat de relleu el seu bon fer quant a cria, selecció i entrenament dels coloms missatgers per curses de

velocitat, fons i gran fons (aquests dos colomistes han obtingut durant els deu darrers anys, un lloc destacat en les classificacions socials i regionals en què han pres part). És bo per a la colombòfila comptar amb ells i, sobretot per al Club perquè per a la temporada vinent, aquesta que ara comença, ells volaran a Lluçmajor, amb nosaltres (bé, ells no volaran, ho faran el seus coloms) i, la majoria, ens haurem de fermer les sabates ben fort per poder seguir amb els nostres coloms el batre de les ales dels seus i no caure de les classificacions. Però això, de tenir uns bons colomistes

que volin amb nosaltres és bo perquè ens farà millorar. I ara que parlem de colomistes que tornen a volar amb els seus coloms en el Club de Lluçmajor, és el moment de parlar d'en Toni Coll i d'en Vicens Vaquer. D'en Toni Coll direm que és un gran colomista i company, una bellíssima persona i generador d'una branca de coloms missatger que tornen: els «Ulisses». I d'en Vicens Vaquer diré que, malgrat la seva joventut, ja ha demostrat part del seus sabers i li desitjam un bon futur. Hem de recordar també que en Vicens ja ha guanyat un Colom d'Argent (Trofeu Jaume

Maimó, a la seguretat).

Per acabar, els acords que es varen prendre a la Junta General de socis del Club Colombòfil Lluçmajor varen ser aquests:

Aprovació de l'acta anterior i del Pla de curses socials. També en aquesta reunió, el tresorer Llorenç Socies, va presentar els comptes del club i el Secretari (Antoni Oliver) va presentar els punts d'amollades d'entrenament d'enguany.

Joan Jaume

PLÀ D' ENTRENOS

Punts d' amollada	dia d' engabiar	dia d' amollada
Can Pelln (Es Rafalet)	1/11/90	2/11/90
Son Verí	8/11/90	9/11/90
Son Verí	15/11/90	16/11/90
Aguacity	22/11/90	23/11/90
Ciudad Jardín	29/11/90	30/11/90
La Seo	6/12/90	7/12/90
Dique del Oeste	13/12/90	14/12/90
Dique del Oeste	20/12/90	21/12/90
Palma Nova	27/12/90	28/12/90
Casino Paladium	3/1/91	4/1/91
Cap de Mar	10/1/91	11/1/91
Cap de Mar	17/1/91	18/1/91
Cap de Mar	24/1/91	25/1/91
Dique del Oeste	31/1/91	1/2/91
Dique del Oeste	7/2/91	8/2/91

PLÀ DE CURSES SOCIALS

Data	Lloc	modalitat	Km. aprox.
25-1-91	Elvissa	velocitat	147 Km.
2-2-91	Elvissa	velocitat	147 Km.
9-2-91	Elvissa	velocitat	147 Km.
16-2-91	Elvissa	velocitat	147 Km.
23-2-91	Elvissa	velocitat	147 Km.
2-3-91	Alcoy	velocitat	310 Km.
9-3-91	Alcoy (Regional)	velocitat	310 Km.
16-3-91	Alcoy (Regional)	velocitat	310 Km.
23-3-91	Valdepeñas (Reg.)	Fons	555 Km. (3 coloms màx.)
29-3-91	Alecan (Reg.)	velocitat	325 Km.
6-4-91	Alcoy (Reg.)	velocitat	310 Km.
6-4-91	Puertollano	Gran Fons	610 Km. (3 coloms màx.)
13-4-91	Valdepeñas (Reg.)	Fons	555 Km. (3 coloms màx.)
20-4-91	Castuera (Reg.)	Gran Fons	750 Km. (3 coloms màx.)

NAIXEMENTS

-Bartomeu Garcias Tur, fill de Damià i Francisca M^a, nasqué el 17/9.

-Lourdes Mójer Figueroa, filla de Franc i Isabel Lourdes, nasqué el 28/9.

-Francesc Mas Adrover, fill de Sebastià i Mª Pràxedes, nasqué el 17/10.

-Margarita Vinseiro Ros, filla de Manel i Joana, nasqué el 26/10.

MATRIMONIS

-Rafel Ernest Monico Castillo i Catalina Far Llabrés, es casaren el 4/10 al Jutjat de Pau.

-Bartomeu Obrador Vaquer i Mª Magdalena Taberner Vallas, es casaren el 15/9 a l'església de Sant Bonaventura.

-Miquel Angel Jiménez Avalós i Veerle Margareta Marijn Verlinden, es casaren el 11/10 al Jutjat de Pau.

-Jaume Matas Alcover i Jerònia Barceló Hernández, es casaren el 28/9 a l'església de Sant Bonaventura.

-Ramon Gallego Gobarron i Maria Molina Martínez, es casaren el 14/10 a l'església de la Lactància.

-Alfred Castillejo Izquierdo i Mª Antònia Pons Rosselló, es casaren el 13/10 a l'església de la Lactància.

-Miquel Bennasar Juan i Mª Angels Vara Rubio, es casaren el 21/10 a l'església de la Lactància.

-Andreu Barceló Salvà i Catalina Suñer Olea, es casaren el 8/9 a l'església de Sant Bonaventura.

-Ramon Mateo Garcia Carpintero i Francesca Cardell Carbonell, es casaren el 6/10 a la Parròquia de Sant Miquel.

-Josep Llitera Ripoll i Rosa Ballester Sampol, es casaren el 28/9 a l'església de Sant Bonaventura.

DEFUNCIONS

-Antoni Duran Pizà, morí 26/9 als 63 anys.

-Antònia Vinyas Barceló, morí el 20/10 als 44 anys.

-Remeis Baena Tellado, morí el 25/10 als 84 anys.

-Margalida Miró Ginard, morí el 31/10 als 75 anys.

-Hans Maz Scharrmm, morí el 31/10 als 77 anys.

-Francisca Nadal Vives, morí el 4/11 als 86 anys.

-Josep López Hita, morí el 4/11 als 99 anys.

TALLERS CAÑELLAS - ROTGER

SERVEI
OFICIAL

FIAT

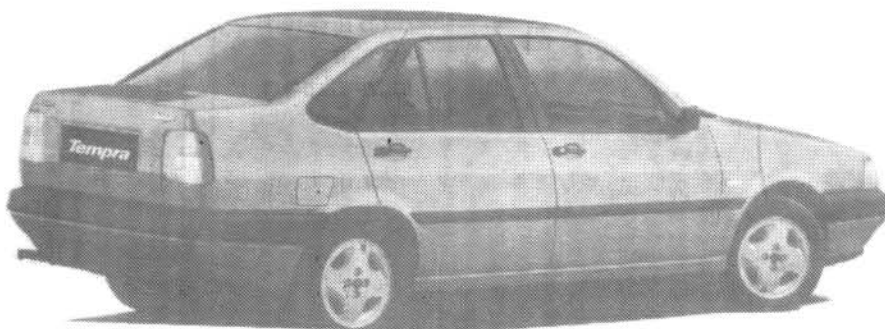
Es elegante y silencioso, seguro y fiable. Es un "gran rutero" brillante y agradable de conducir, gracias a su moderna mecánica de tracción delantera y suspensiones de cuatro ruedas independientes, también con dirección hidráulica y sistema de frenos con antibloqueo ABS (según versiones).

Una gama completa que ofrece cinco motorizaciones —gasolina o diesel con cilindradas de 1.400 a 1.900 c.c. y potencias de 65 a 110 CV DIN— y dos niveles de equipamiento, ambos caracterizados por la elegancia, la calidad de los detalles y sus acabados: normal o SX, para quienes gustan de un aire particularmente elegante y de una dotación de serie aun más rica.

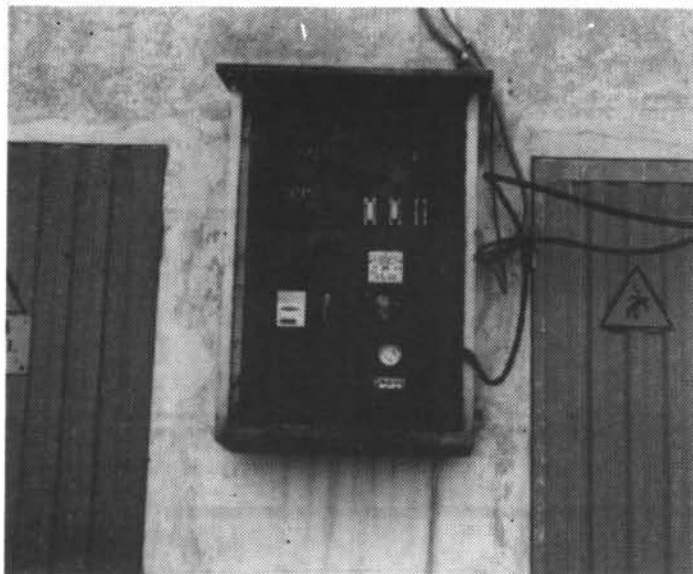
Es elegante, confortable y funcional. Posee una línea con una vigorosa personalidad estilística y con excelentes características aerodinámicas (CX = 0,28). Sus dimensiones son compactas pero cuenta con una habitabilidad excepcional.

Es la berlina de categoría media-alta diseñada y fabricada con las tecnologías más modernas para afrontar como protagonista la década de los noventa.

TEMPRA

C/. Hispanitat, 19 - Tel. 66 06 47 (Llucmajor)
Plaça Reina Maria Cristina, 12-B - Tel. 26 89 12
S'ARENAL

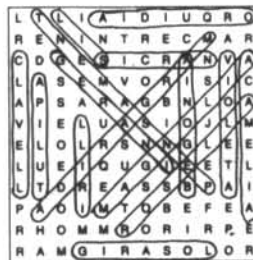
P'es forat d'es moix

El transformador de Geça a la Ronda A. Ramis Rabassa té instal·lacions «a la via pública» que representen un perill per als infants de la zona. Suposam que l'Ajuntament, encara que fa mesos que el perill existeix, no se n'ha adonat. Però no hi seria de més que recordàs als nostres amics de S'Establella que no només s'han d'encaregar de «FER» sinó que és necessari «CONSERVAR».

Localitza en la següent sopa de lletres deu paraules relacionades amb els mariscos:

Hi ha dos versos d'Ausiàs March: «Lir entre cardis, vós sabreu i jo sé / que es pot bé fer hom morir per amor» XIII ENC. 8-1952.

G.A.T. 687

BITLLETS D'AVIÓ
amb reserva i
confirmació
immediata a
través del nou
equip
informatitzat

Aquest servei el trobareu a «Viajes XALOKI»
sense cap tipus de suplement sobre el
preu oficial

C/ Maria Antònia Salvà, 38 - Tels. 26 74 50 - 54 - 58
S'ARENAL

Dr. PEDRO GARAU LLOMPART ACUPUNTURA

Dilluns, dimecres i divendres,
cita prèvia

Tractaments de:

Stress, ansietat, depressió
Obessitat
Tabaquisme
Reumatismes
Lumbàlgies
Ciàtiques
Cervicàlgies
Vertígens
Frigidesa

Carrer d'Es Born, 11 - Tel. 66 05 16 - LLUCMAJOR

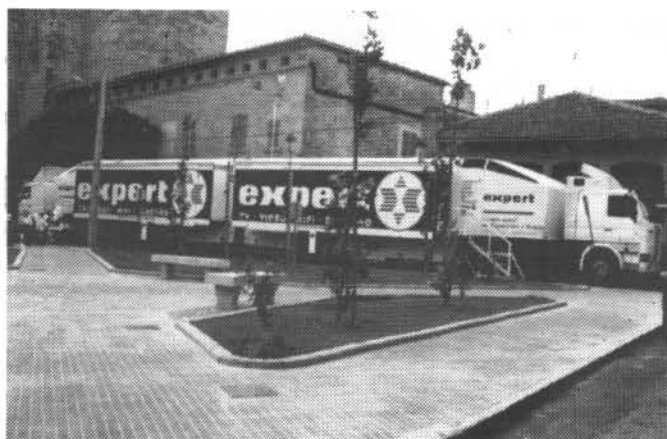
expert

ELECTRICA

Calafat

CRISTOBAL CALAFAT JUAN

Molta animació, molt de sarau, ball de bot, tambors i cornetes... tot això va acompanyar la macro exposició del Centremòbil d'EXPERT que va ser visitat per un nombrós públic llucmajorer el passat dia 23 d'octubre.

**INSTAL·LACIONS - SERVEI TÈCNIC - ELECTRÒDOMÈSTICS
OBJECTES DE REGAL - CLUB DE VIDEO**

C/. Sa Fira, 3 - Tel. 66 19 01

Particular: Ronda Migjorn, 90 - 2n. - Tel. 66 06 08

**Restaurante - Asadors
de
LLUCMAJOR**

Avd. Carlos V
Esq. Carretera Campos
Teléfono 66 25 26
LLUCMAJOR
(Mallorca)

**PISCINA, TERRASSA
I MENJADOR D'ESTIU**

*Especialitat en carns al forn
i a la brasa*

**LOCAL PER A NOCES I
COMUNIONS**

sa teulera

**CERÀMIQUES - FET A MÀ
PLANTES I FLORS**

C. Campos, 80 - Tel. 66 01 76 - LLUCMAJOR

CARNISSERIA ■ XARCUTERIA

**ZANOQUERA
GARCIA**

Plaça Espanya, 62 - Tel. 66 13 02
LLUCMAJOR (Mallorca)

*Venda i assistència
tècnica dels productes:*

BOSCH
Automòbil

BOSCH
Eines

BLAUPUNKT

Calentadors
JUNKERS

AUTO-ELECTRIC
Barceló

Ronda de Ponent s/n. - Tel. 66 01 70 (LLUCMAJOR)

SERVEI OFICIAL BOSCH
LA NOSTRA ESPECIALITAT EN
SERVEI ELÈCTRIC I ELECTRÒNIC DE L'AUTOMÒBIL

INJECCIÓ DE BENZINA
AIRE ACONDICIONAT
SERVEI DE FRENS ABS
ALTA FIDELITAT BLAUPUNKT

Seat Terra Diesel

La Terra Diesel supone el primer híbrido entre la fábrica de Martorell y Volkswagen en el que se conjugan una carrocería Seat con la mecánica del Volkswagen Polo.

SEAT

Cra. Arenal s/n - Tel. 66 02 34 - 66 16 18

Rubí Automóviles
Llucmajor, S.A.